

UNIVERSITATEA ECOLOGICĂ DIN BUCUREȘTI
FACULTATEA DE DREPT
MASTER DREPTUL INTELIGENȚEI ARTIFICIALE

CURS
INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ȘI DREPTUL
CONCURENȚEI

Conf.univ.dr. Sorana POPA

CUPRINS

1. Introducere în Dreptul concurenței și inteligența artificială.....	3
2. Reglementările concurențiale în era digitală.....	5
3. Impactul inteligenței artificiale asupra piețelor concurențiale.....	8
4. Rolul algoritmilor în comportamentul concurențial.....	11
5. Practici anticoncurențiale și soluții IA.....	14
6. Monopoluri și inteligența artificială: noi provocări.....	18
7. Etica și reglementarea IA în contextul concurenței.....	20
8. Coluziuni algoritmice: mit sau realitate?.....	23
9. Investigații concurențiale folosind IA.....	26
10. Reglementarea piețelor digitale: cazuri și studii de impact.....	29
11. Impactul big data asupra concurenței și reglementării.....	32
12. Inteligența artificială și aplicarea reglementărilor concurențiale.....	35
13. Aspecte juridice și economice ale licitațiilor online și IA.....	40
14. Viitorul Dreptului concurenței în contextul dezvoltării IA.....	43

1. INTRODUCERE ÎN DREPTUL CONCURENȚEI ȘI INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ

- **Definiția și scopul dreptului concurenței.**

Dreptul concurenței, cunoscut și sub denumirea de „legislație antitrust”, are ca scop principal promovarea și menținerea concurenței pe piață. Acesta include un set de reguli și reglementări care previn practicile comerciale neloiale și abuzul de poziție dominantă de către companii.

Prin asigurarea unui mediu concurențial sănătos, dreptul concurenței protejează consumatorii, stimulează inovația și eficiența economică.

- **Impactul IA asupra pieței.**

Inteligența artificială (IA) are un impact semnificativ asupra pieței, influențând diverse sectoare și aspecte economice. Iată câteva dintre principalele efecte:

- *automatizarea și productivitatea*: IA automatizează sarcinile repetitive și complexe, crescând productivitatea și eficiența în industrii precum producția, sănătatea și finanțele¹; de exemplu, în sectorul financiar, IA optimizează analiza datelor și evaluarea riscurilor;

- *schimbarea rolurilor profesionale*: integrarea IA modifică rolurile tradiționale ale locurilor de muncă, creând cerere pentru competențe noi, cum ar fi gândirea critică, creativitatea și inteligența emoțională²;

- *oportunități și provocări*: IA creează noi oportunități de angajare, dar și provocări. Deși există temeri legate de pierderea locurilor de muncă, IA generează și cerere pentru specialiști în domenii precum analiza datelor și învățarea automată³;

- *impactul asupra consumatorilor*: IA îmbunătățește experiența consumatorilor prin produse și servicii personalizate, mai ieftine și mai durabile⁴. De asemenea, facilitează accesul la informații și educație, contribuind la o calitate mai bună a vieții;

¹ Impactul Inteligenței Artificiale asupra Pieței Muncii în 2024. <https://academiadehr.ro/impactul-inteligentei-artificiale-asupra-pieteii-muncii-in-2024/>.

² Ibidem.

³ Ibidem.

⁴ Inteligența artificială: oportunități și pericole | Actualitate https://www.europarl.europa.eu/pdfs/news/expert/2020/10/story/20200918ST087404/20200918ST087404_ro.pdf.

- *inovație și creștere economică*: IA stimulează inovația și creșterea economică, contribuind la dezvoltarea de noi produse și servicii în diverse sectoare, inclusiv economia verde și circulară, agricultura și asistența medicală⁵.

- **Necesitatea reglementării în contextul IA.**

Reglementarea inteligenței artificiale (IA) este esențială pentru a asigura utilizarea sa responsabilă și etică. Iată câteva motive principale pentru necesitatea reglementării:

- *protecția consumatorilor și a societății*: reglementările ajută la prevenirea abuzurilor și la protejarea drepturilor consumatorilor. De exemplu, tehnologiile IA generative, cum ar fi *deepfake*-urile, pot fi utilizate pentru a crea informații false, afectând negativ societatea⁶;

- *transparență și responsabilitate*: este important ca sistemele IA să fie transparente și să aibă mecanisme de responsabilitate. Acest lucru asigură că deciziile luate de IA pot fi explicate și justificate, prevenind utilizarea necorespunzătoare⁷;

- *prevenirea discriminării*: IA poate perpetua sau amplifica prejudecățile umane. Reglementările pot ajuta la identificarea și corectarea acestor probleme, asigurând echitatea și nediscriminarea⁸;

- *securitate și fiabilitate*: sistemele IA trebuie să fie sigure și fiabile. Reglementările pot stabili standarde pentru testarea și validarea acestor sisteme, reducând riscurile de erori și defecțiuni⁹;

⁵ Impactul utilizării IA în Cercetarea de Marketing. <https://bing.com/search?q=Impactul+IA+asupra+pie%c8%9bei>; Impactul IA care schimbă jocul asupra proprietății imobiliare <https://www.unite.ia.ro/are-un-impact-care-schimb%C4%83-jocul-asupra-propriet%C4%83%C8%9Bii-imobiliare-corporative/>; Impactul utilizării IA în Cercetarea de Marketing. <https://mkor.ro/blog/impactul-IA-cercetare/>; https://multimedia.europarl.europa.eu/en/artificial-intelligence-keeping-humans-at-its-heart_N01-PUB-200922-ARTI_ev.

⁶ Reglementarea Inteligenței Artificiale: O necesitate sau un obstacol <https://www.g4media.ro/reglementarea-inteligenței-artificiale-o-necesitate-sau-un-obstacol-pentru-inovatie-sondaj-ia-pe-populatia-din-romania-articol-scris-cu-ia.html>; Legea privind inteligența artificială, care urmărește ca sistemele de <https://republica.ro/legea-privind-inteligența-artificială-care-urmărește-ca-sistemele-de-ia-sa-respecte-drepturile-si-valorile>.

⁷ Actul privind inteligența artificială: Consiliul și Parlamentul ajung <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2023/12/09/artificial-intelligence-act-council-and-parliament-strike-a-deal-on-the-first-worldwide-rules-for-ia/>.

⁸ Legea privind inteligența artificială, care urmărește ca sistemele de <https://republica.ro/legea-privind-inteligența-artificială-care-urmărește-ca-sistemele-de-ia-sa-respecte-drepturile-si-valorile>.

⁹ Actul privind inteligența artificială: Consiliul și Parlamentul ajung <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2023/12/09/artificial-intelligence-act-council-and-parliament-strike-a-deal-on-the-first-worldwide-rules-for-ia/>.

- *inovație controlată*: deși reglementările pot părea restrictive, ele pot stimula inovația responsabilă, asigurând că noile tehnologii sunt dezvoltate și implementate în mod etic și sigur¹⁰⁴.

2. REGLEMENTĂRILE CONCURENȚIALE ÎN ERA DIGITALĂ

• Provocările pieței digitale.

Piața digitală se confruntă cu numeroase provocări, care influențează atât companiile, cât și consumatorii:

- *reglementarea și conformitatea*: noile acte normative, precum Actul privind serviciile digitale (DSA) și Actul privind piețele digitale (DMA), impun companiilor să creeze un mediu online mai sigur și să promoveze concurența echitabilă¹¹. Aceste reglementări necesită ajustări semnificative în procesele și politicile companiilor;

- *securitatea cibernetică*: creșterea numărului de atacuri cibernetice și vulnerabilitățile în securitatea datelor reprezintă o provocare majoră. Companiile trebuie să investească în tehnologii avansate de securitate pentru a proteja informațiile sensibile¹²;

- *transformarea digitală*: adaptarea la noile tehnologii și integrarea acestora în procesele de afaceri pot fi dificile, în special pentru întreprinderile mici și mijlocii¹³. Este necesară o strategie clară și resurse adecvate pentru a facilita această tranziție;

- *competențele digitale*: există o nevoie crescută de competențe digitale în rândul angajaților. Educația și formarea continuă sunt esențiale pentru a asigura că forța de muncă poate face față cerințelor pieței digitale¹⁴.

- *inovația și competitivitatea*: menținerea unui ritm rapid de inovație este crucială pentru a rămâne competitiv pe piața digitală. Companiile trebuie să investească constant în cercetare și dezvoltare pentru a crea produse și servicii noi și îmbunătățite¹⁵.

¹⁰ Strategia națională în domeniul inteligenței artificiale 2024-2027. https://www.mcid.gov.ro/wp-content/uploads/2024/02/Strategie-Inteligenta-Artificiala-22012024_clean_final.pdf.

¹¹ Era digitală: Implicațiile automatizării, digitalizării și platformelor <https://www.eurofound.europa.eu/ro/publications/2021/era-digitala-implicatiile-automatizarii-digitalizarii-si-platformelor-digitale>.

¹² Evoluția comerțului în era digitală – provocări și tendințe în <https://www2.deloitte.com/ro/ro/pages/about-deloitte/articles/evolutia-comertului-era-digitala-provocari-si-tendinte-eforturile-de-adaptare-la-preferintele-consumatorilor.html>.

¹³ Un viitor digital pentru Europa - Consilium. <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/a-digital-future-for-europe/>.

¹⁴ Ibidem.

¹⁵ Transformarea digitală: strategia UE explicată - European Parliament. <https://www.europarl.europa.eu/pdfs/news/expert/2021/4/story/20210414STO02010/20210414STO020>

- **Reglementări existente și limitele lor.**

Reglementările existente în domeniul inteligenței artificiale (IA) și al pieței digitale sunt esențiale pentru a asigura un cadru legal și etic adecvat. Cu toate acestea, ele au și anumite limite.

Reglementări Existente:

1. Actul privind serviciile digitale (DSA) și Actul privind piețele digitale (DMA). Aceste acte europene urmăresc să creeze un mediu online mai sigur și să promoveze concurența echitabilă, impunând reguli stricte platformelor digitale mari.

2. Regulamentul General privind Protecția Datelor (GDPR) protejează datele personale ale cetățenilor UE și impune companiilor să gestioneze datele în mod transparent și sigur.

3. Directivele privind securitatea cibernetică stabilesc standarde pentru protecția infrastructurilor critice și a datelor sensibile împotriva atacurilor cibernetice.

Limitele Reglementărilor:

1. *Ritmul rapid al inovației:* tehnologia avansează mai repede decât pot fi implementate reglementările. Acest decalaj poate duce la lacune în protecția consumatorilor și a datelor.

2. *Complexitatea tehnică:* reglementările pot fi dificil de aplicat din cauza complexității tehnice a sistemelor IA și a piețelor digitale. Acest lucru poate duce la interpretări variate și aplicări inconsistente.

3. *Impactul asupra inovației:* reglementările stricte pot descuraja inovația, în special în cazul *start-up*-urilor și al întreprinderilor mici, care pot avea dificultăți în a respecta cerințele legale complexe.

4. *Probleme de jurisdicție:* într-o piață globalizată, reglementările naționale sau regionale pot fi insuficiente pentru a controla activitățile companiilor care operează la nivel global.

5. *Echilibrul între protecție și libertate:* este dificil să se găsească un echilibru între protejarea consumatorilor și a datelor și menținerea libertății de inovare și de exprimare.

- **Propuneri pentru adaptarea reglementărilor.** Adaptarea reglementărilor în contextul inteligenței artificiale (IA) și al pieței digitale este

[10 ro.pdf](https://www.capital.ro/exclusiv-cum-a-evoluat-comertul-digital-in-romania-impactul-IA-si-noilor-tehnologii.html); Cum a evoluat comerțul digital în România? Impactul IA și <https://www.capital.ro/exclusiv-cum-a-evoluat-comertul-digital-in-romania-impactul-IA-si-noilor-tehnologii.html>.

esențială pentru a răspunde provocărilor actuale și viitoare. Pentru îmbunătățirea reglementărilor sunt necesare:

- *actualizarea continuă a reglementărilor*: reglementările trebuie să fie revizuite și actualizate periodic pentru a ține pasul cu evoluțiile tehnologice rapide. Acest lucru poate include consultări frecvente cu experți din industrie și academie pentru a identifica noile riscuri și oportunități¹⁶;

- *transparență și explicabilitate*: este important ca sistemele IA să fie transparente și explicabile. Reglementările ar trebui să impună cerințe clare pentru documentarea și explicarea modului în care funcționează algoritmi IA, pentru a asigura responsabilitatea și încrederea publicului¹⁷;

- *protecția datelor și a intimității*: reglementările trebuie să asigure protecția datelor personale și a intimității utilizatorilor. Acest lucru poate include măsuri stricte de securitate a datelor și cerințe pentru obținerea consimțământului informat al utilizatorilor¹⁸;

- *echitate și nediscriminare*: reglementările ar trebui să prevină discriminarea și să promoveze echitatea. Acest lucru poate include evaluări periodice ale impactului IA asupra diferitelor grupuri sociale și măsuri pentru corectarea eventualelor prejudecăți¹⁹;

- *colaborare internațională*: având în vedere natura globală a pieței digitale, este esențială colaborarea internațională pentru armonizarea reglementărilor; acest lucru poate facilita comerțul transfrontalier și poate asigura aplicarea uniformă a standardelor de securitate și etică²⁰;

- *inovație responsabilă*: reglementările ar trebui să încurajeze inovația responsabilă, oferind stimulente pentru dezvoltarea de tehnologii care respectă standardele etice și de securitate. Acest lucru poate include finanțări și granturi pentru proiecte de cercetare și dezvoltare²¹.

¹⁶ Pactul verde european - Consilium. <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/green-deal/>.

¹⁷ Regulament - 2021/1119 - EN - EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32021R1119>.

¹⁸ Urmăriți procesul legislativ - Comisia Europeană - European Commission. https://commission.europa.eu/law/track-law-making_ro.

¹⁹ Regulament - 2021/1119 - EN - EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32021R1119>.

²⁰ Urmăriți procesul legislativ - Comisia Europeană - European Commission. https://commission.europa.eu/law/track-law-making_ro; <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>.

²¹ Pactul verde european - Consilium. <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/green-deal/>.

3. IMPACTUL INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ASUPRA PIETELOR CONCURRENTIALE

- **Analiza impactului IA asupra diferitelor sectoare.**

Inteligența artificială (IA) are un impact profund asupra diferitelor sectoare economice, influențând modul în care companiile operează și cum consumatorii interacționează cu produsele și serviciile. Iată o analiză a impactului IA asupra câtorva sectoare cheie:

1. Sănătate

IA revoluționează sectorul sănătății prin îmbunătățirea diagnosticării și tratamentului. Algoritmii de învățare automată pot analiza imagini medicale pentru a detecta boli precum cancerul într-un stadiu incipient²². De asemenea, IA ajută la personalizarea tratamentelor și la gestionarea eficientă a resurselor medicale.

2. Finanțe

În sectorul financiar, IA optimizează procesele de analiză a riscurilor și detectare a fraudelor. Roboții de consiliere financiară (*robo-advisors*) oferă recomandări personalizate de investiții, iar algoritmii de *trading* automatizat îmbunătățesc eficiența piețelor financiare²³.

3. Agricultură

IA contribuie la agricultura de precizie prin monitorizarea culturilor și a solului, optimizând utilizarea resurselor și îmbunătățind randamentele. Dronele echipate cu IA pot analiza starea culturilor și pot identifica problemele înainte ca acestea să devină critice²⁴.

4. Transport

În transport, IA este utilizată pentru dezvoltarea vehiculelor autonome și pentru optimizarea rutelor de transport. Acest lucru poate reduce costurile și poate îmbunătăți siguranța rutieră. De asemenea, IA ajută la gestionarea traficului și la reducerea congestiei urbane.

5. Retail

În retail, IA îmbunătățește experiența clienților prin personalizarea ofertelor și a recomandărilor de produse. De asemenea, IA optimizează gestionarea stocurilor și a lanțurilor de aprovizionare, reducând costurile și îmbunătățind eficiența operațională.

²² Inteligența artificială: oportunități și pericole | Actualitate
https://www.europarl.europa.eu/pdfs/news/expert/2020/10/story/20200918ST087404/20200918ST087404_ro.pdf.

²³ Ibidem.

²⁴ România și ce va fi după revoluția IA: suntem pregătiți să gestionăm <https://panorama.ro/romania-ia-data-science-economie-joburi-impact/>.

6. Educație

IA transformă educația prin crearea de programe de învățare personalizate și prin utilizarea asistenților virtuali pentru a sprijini studenții. De asemenea, IA poate analiza performanțele academice pentru a identifica zonele în care studenții au nevoie de suport suplimentar²⁵.

7. Servicii publice

IA este utilizată în serviciile publice pentru a îmbunătăți eficiența și pentru a reduce costurile. De exemplu, IA poate optimiza gestionarea energiei și a deșeurilor, precum și transportul public²⁶.

Studiu de caz al unei industrii afectate de IA. Un exemplu relevant de industrie afectată de inteligența artificială (IA) este industria producătoare de bunuri. IA a transformat semnificativ acest sector prin automatizarea proceselor și îmbunătățirea eficienței operaționale:

- *Automatizarea liniilor de asamblare.* IA optimizează liniile de asamblare prin utilizarea roboților industriali care pot efectua sarcini repetitive cu o precizie și viteză superioare față de muncitorii umani. Aceasta reduce erorile și îmbunătățește calitatea produselor finale.

- *Întreținerea predictivă.* Sistemele IA sunt utilizate pentru întreținerea predictivă, analizând datele colectate de la echipamente pentru a anticipa și preveni defecțiunile înainte ca acestea să apară. Acest lucru minimizează timpul de nefuncționare și costurile de reparație.

- *Siguranța și securitatea.* IA contribuie la creșterea siguranței în fabrici prin monitorizarea constantă a mediului de lucru și identificarea potențialelor pericole. De asemenea, poate analiza comportamentul angajaților pentru a preveni accidente de muncă.

- *Personalizarea producției.* IA permite personalizarea producției prin analiza cererii pieței și ajustarea proceselor de fabricație în timp real. Acest lucru ajută companiile să răspundă rapid la schimbările din preferințele consumatorilor și să reducă stocurile inutile.

- *Impactul asupra forței de muncă.* Deși IA a dus la automatizarea multor locuri de muncă, a creat și noi oportunități în domenii precum programarea roboților, analiza datelor

²⁵ Raport - amrcr.ro. <https://www.amrcr.ro/wp-content/uploads/2020/11/Raport-Sectoare-Cheie-2020.pdf>.

²⁶ Inteligența artificială: oportunități și pericole | Actualitate
https://www.europarl.europa.eu/pdfs/news/expert/2020/10/story/20200918ST087404/20200918ST087404_ro.pdf;
https://multimedia.europarl.europa.eu/en/artificial-intelligence-keeping-humans-at-its-heart_N01-PUB-200922-ARTI_ev.

și întreținerea echipamentelor IA²⁷. Angajații trebuie să dobândească noi competențe pentru a se adapta la aceste schimbări.

Aceste transformări demonstrează cum IA poate revoluționa o industrie, aducând atât beneficii, cât și provocări.

- **Schimbările structurale în piețe datorită IA.**

Inteligența artificială (IA) provoacă schimbări structurale semnificative în piețe, influențând modul în care companiile operează și interacționează cu consumatorii:

- IA automatizează sarcinile repetitive și complexe, ceea ce duce la creșterea eficienței și reducerea costurilor operaționale. Acest lucru permite companiilor să se concentreze pe activități strategice și inovative²⁸;
- IA permite personalizarea produselor și serviciilor în funcție de preferințele și comportamentul consumatorilor. Aceasta îmbunătățește satisfacția clienților și loialitatea față de brand²⁹;
- companiile adoptă noi modele de afaceri bazate pe IA, cum ar fi platformele digitale și serviciile bazate pe abonament. Aceste modele oferă flexibilitate și scalabilitate, permițând companiilor să se adapteze rapid la schimbările pieței³⁰;
- IA reduce barierele de intrare pe piață, permițând *start-up*-urilor să concureze cu companiile mari. Acest lucru stimulează inovația și diversificarea ofertei de produse și servicii;
- IA facilitează analiza avansată a datelor, oferind companiilor informații valoroase despre tendințele pieței și comportamentul consumatorilor. Acest lucru ajută la luarea deciziilor informate și la dezvoltarea de strategii eficiente;
- deși IA automatizează multe locuri de muncă, creează și noi oportunități în domenii precum analiza datelor, dezvoltarea de algoritmi și întreținerea

²⁷ Impactul Inteligenței Artificiale asupra Pieței Muncii în 2024. <https://academiadehr.ro/impactul-inteligenței-artificiale-asupra-pietei-muncii-in-2024/>; Studiu: Până în 2027, inteligența artificială va face să dispară 24,7 <https://www.ceccarbusinessmagazine.ro/studiu-pana-in-2027-inteligența-artificială-va-face-sa-dispara-247-milioane-de-locuri-de-munca-dar-va-crea-alte-149-milioane-de-joburi-majoritatea-in-tehnologie/a/NTQ2MTMyMTA0MzQ5NzE2M0oSfSZBoOnLFWnyPQ8wFGQ>; IA și automatizarea care transformă ingineria calității: perspective <https://www.unite.IA/ro/inteligen%C8%9Ba-artificial%C4%83-%C8%99i-automatizarea-transform%C4%83-perspectivale-de-inginerie-a-calit%C4%83%C8%9Bii-din-raportul-mondial-de-calitate-2024/>; STUDIU PRIVIND IMPACTUL INTELIGENȚEI - EUIPO. https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/2022_Impact_IA_on_the_Infringement_and_Enforcement_CR_Designs/2022_Impact_IA_on_the_Infringement_and_Enforcement_CR_Designs_ExSum_ro.pdf.

²⁸ Cum să te adaptezi la schimbările de piață. <https://thebusinesslounge.ro/cum-sa-te-adaptezi-la-schimbarile-de-piata/>.

²⁹ Piața de desfacere – definiție, tipuri de piețe și strategii de <https://copymate.app/ro/blog/multi/piata-de-desfacere-definitie-tipuri-de-piete-si-strategii-de-penetrare-a-pietei/>.

³⁰ Cum să-ți adaptezi afacerea la schimbările pieței și să rămâi <https://thebusinesslounge.ro/cum-sa-ti-adaptezi-afacerea-la-schimbarile-pietei-si-sa-rami-IA-competitiv/>.

sistemelor IA. Angajații trebuie să dobândească noi competențe pentru a se adapta la aceste schimbări.

4. ROLUL ALGORITMILOR ÎN COMPORTAMENTUL CONCURENȚIAL

- **Algoritmii de preț și coluziunea.**

Algoritmii de preț pot influența semnificativ concurența pe piață, având atât efecte pozitive, cât și negative. Unul dintre riscurile majore asociate cu utilizarea acestor algoritmi este **coluziunea**, adică coordonarea între companii pentru a stabili prețuri sau a împărți piața în mod anticoncurențial.

Cum funcționează coluziunea prin algoritmi de preț?

1. Coordonarea prețurilor: algoritmii pot fi programați să ajusteze prețurile în funcție de prețurile concurenților, facilitând astfel coluziunea tacită. De exemplu, dacă toți concurenții folosesc algoritmi similari, aceștia pot ajunge la prețuri similare fără a comunica direct.

2. Monitorizarea și implementarea acordurilor: algoritmii pot monitoriza și implementa acorduri anticoncurențiale, asigurându-se că toate companiile implicate respectă prețurile stabilite. Aceasta poate include criptarea datelor pentru a ascunde înțelegerile.

Impactul asupra consumatorilor:

Coluziunea prin algoritmi poate duce la prețuri mai mari și la reducerea concurenței, afectând negativ consumatorii. Aceștia vor avea mai puține opțiuni și vor plăti prețuri supra-competitive³¹.

Exemple și Studii de Caz. Un exemplu relevant este cazul din Spania, unde mai multe companii de intermediere imobiliară și furnizori de servicii software au fost sancționați pentru fixarea comisionului aplicabil la vânzarea proprietăților imobiliare. Algoritmii au fost utilizați pentru a asigura respectarea acestor comisioane, demonstrând cum tehnologia poate facilita coluziunea.

Măsuri de Prevenire:

Pentru a preveni coluziunea prin algoritmi, autoritățile de concurență pot: monitoriza utilizarea algoritmilor și impune transparență în modul lor de funcționare, stabili reglementări clare care să interzică utilizarea algoritmilor pentru practici anticoncurențiale,

³¹ Analiză PeliPartners: Impactul algoritmilor asupra concurenței.
<https://www.smark.ro/articol/64010/analiza-pelipartners-impactul-algoritmilor-asupra-concurentei>.

promova concurența prin educarea companiilor și a consumatorilor cu privire la riscurile coluziunii.³²

- **Automatizarea deciziilor comerciale.**

Automatizarea deciziilor comerciale implică utilizarea tehnologiilor avansate, cum ar fi inteligența artificială (IA) și învățarea automată, pentru a lua decizii de afaceri cu intervenție umană minimă. Iată câteva aspecte esențiale:

Beneficiile automatizării deciziilor comerciale:

1. *eficiență și viteză*: automatizarea permite luarea rapidă a deciziilor bazate pe analiza datelor în timp real, reducând timpul necesar pentru procesele decizionale;

2. *reducerea erorilor*: deciziile automate sunt mai puțin susceptibile la erori umane, asigurând o consistență mai mare în procesele de afaceri³³;

3. *scalabilitate*: sistemele automatizate pot gestiona volume mari de date și pot lua decizii complexe la o scară mult mai mare decât ar putea face oamenii³⁴.

Exemple de automatizare a deciziilor comerciale:

- **Managementul stocurilor**: Utilizarea algoritmilor pentru a optimiza nivelurile de stocuri și pentru a anticipa cererea viitoare, reducând astfel costurile de depozitare și riscul de epuizare a stocurilor³⁵.

- **Marketing personalizat**: IA analizează comportamentul consumatorilor și personalizează campaniile de marketing pentru a crește rata de conversie și satisfacția clienților.

- **Evaluarea riscurilor**: În sectorul financiar, IA este utilizată pentru a evalua riscurile de credit și pentru a detecta fraudele, îmbunătățind astfel securitatea și fiabilitatea serviciilor financiare.

Provocări și considerații:

³² Impactul Inteligenței Artificiale și al Algoritmilor de Prețuri în <https://elblog.pl/ro/2024/03/20/impactul-inteligenței-artificiale-si-al-algoritmilor-de-preturi-in-domeniul-concurenței/>; Ce este un algoritm: Definiție, funcționare și ... - Refu Blog. <https://www.refu.ro/ce-este-un-algoritm/>.

³³ Ce este automatizarea proceselor de afaceri (BPA) - Cmevo Digital. <https://cmevo.com/ro/blog/automatizarea-proceselor-de-afaceri/>.

³⁴ Digitalizarea Afacerii: Oportunități și Strategii de Succes. <https://cmevo.com/ro/blog/digitalizarea-afacerii-oportunitati-si-strategii/>.

³⁵ Automatizarea proceselor de inventariere: Soluții eficiente. <https://www.ziarulevenimentul.ro/stiri/lifestyle/automatizarea-proceselor-de-inventariere-solutii-eficiente--217571955.html>.

- **Transparență și explicabilitate:** este esențial ca deciziile automate să fie transparente și explicabile pentru a asigura încrederea utilizatorilor și conformitatea cu reglementările.

- **etică și responsabilitate:** automatizarea deciziilor trebuie să fie realizată într-un mod etic, evitând discriminarea și asigurând echitatea.

- **Securitate cibernetică:** protejarea sistemelor automatizate împotriva atacurilor cibernetică este crucială pentru a preveni accesul neautorizat și manipularea datelor.

- **Studii de caz și exemple.** Algoritmii joacă un rol crucial în comportamentul concurențial, influențând modul în care companiile stabilesc prețurile și își ajustează strategiile de piață. Iată câteva studii de caz și exemple relevante:

1. ****Coluziunea algoritmică în sectorul imobiliar din Spania****

În Spania, mai multe companii de intermediere imobiliară și furnizori de servicii *software* au fost sancționați pentru fixarea comisionului aplicabil la vânzarea proprietăților imobiliare. Algoritmii au fost utilizați pentru a asigura respectarea acestor comisioane, demonstrând cum tehnologia poate facilita coluziunea³⁶.

2. ****Amazon și prețurile dinamice****

Amazon utilizează algoritmi de prețuri dinamice pentru a ajusta prețurile produselor în timp real, în funcție de cerere, stocuri și prețurile concurenților. Această strategie le permite să rămână competitivi și să maximizeze profiturile, dar ridică și întrebări privind transparența și echitatea față de consumatori³⁷.

3. ****Uber și algoritmii de tarificare****

Uber folosește algoritmi pentru a stabili tarifele curselor în funcție de factori precum cererea și oferta, condițiile de trafic și timpul de așteptare. Acești algoritmi permit ajustarea

³⁶ Briciu, V.-A. (2021). 10 studii de caz - ResearchGate. https://www.researchgate.net/profile/Victor-Alexandru-Briciu/publication/356537789_10_studii_de_caz_in_relatii_publice/links/619f0be0bcb37da44cef0d935/10-studii-de-caz-in-relatii-publice.pdf.

³⁷ Analiza concurenței – metode de executare, exemple de aplicare. <https://copymate.app/ro/blog/multi/analiza-concurenței-metode-de-executare-exemple-de-aplicare/>.

rapidă a prețurilor pentru a echilibra cererea și oferta, dar pot duce și la fluctuații mari de prețuri în perioadele de vârf³⁸.

4. ****Google și licitațiile publicitare****

Google utilizează algoritmi pentru a gestiona licitațiile publicitare în timp real, determinând care anunțuri să fie afișate și la ce preț. Acești algoritmi optimizează veniturile din publicitate, dar pot crea și un avantaj competitiv semnificativ pentru Google, ridicând probleme de concurență echitabilă.

5. ****Studiu de caz: Compania X****. O companie emergentă a reușit să-și consolideze poziția pe piață printr-o analiză concurențială bine executată, utilizând algoritmi pentru a evalua strategiile concurenților și a ajusta propriile abordări. Aceasta a demonstrat importanța înțelegerii peisajului concurențial și a adaptării continue la schimbările acestuia³⁹.

5. PRACTICI ANTICONCURENȚIALE ȘI SOLUȚII

- **Identificarea și monitorizarea comportamentelor anticoncurențiale.**

Identificarea și monitorizarea comportamentelor anticoncurențiale sunt esențiale pentru menținerea unei piețe competitive și echitabile.

Metode de identificare:

1. *analiza datelor de piață*: autoritățile de concurență analizează datele de piață pentru a identifica modele neobișnuite de prețuri sau comportamente care ar putea indica coluziune sau abuz de poziție dominantă.

2. *plângeri și sesizări*: companiile și consumatorii pot depune plângeri sau semnalări privind practicile anticoncurențiale. acestea sunt investigate de autoritățile competente.

3. *monitorizarea comunicării*: analiza schimburilor de informații între companii poate dezvălui acorduri secrete sau coordonări ilegale.

³⁸ CONTRIBUȚII LA DEZVOLTAREA TEHNOLOGIILOR INFORMATICE UTILIZATE ÎN
https://doctorat.ubbcluj.ro/sustinerea_publica/rezume/2011/cibernetica/Cucu%20Ciprian_RO.pdf;
<http://www.editura.ubbcluj.ro/>.

³⁹ Analiza concurenței – metode de executare, exemple de aplicare.
<https://copymate.app/ro/blog/multi/analiza-concurente-metode-de-executare-exemple-de-aplicare/>.

Instrumente de monitorizare

1. *sisteme de supraveghere automată*: utilizarea algoritmilor și a inteligenței artificiale pentru a monitoriza în timp real activitățile de pe piață și pentru a detecta comportamente suspecte.

2. *inspecții și investigații*: autoritățile pot efectua inspecții la sediile companiilor pentru a colecta dovezi privind practicile anticoncurențiale.

3. *colaborare internațională*: schimbul de informații și cooperarea între autoritățile de concurență din diferite țări ajută la identificarea și combaterea comportamentelor anticoncurențiale la nivel global.⁴⁰

Exemple de practici anticoncurențiale

- **Carteluri** = acorduri între companii pentru a fixa prețurile, a împărți piețele sau a limita producția.

- **Abuz de poziție dominantă** = practici prin care o companie dominantă pe piață își folosește puterea pentru a exclude concurenții sau a împiedica intrarea pe piață a noilor jucători.

• Rolul IA în detectarea practicilor incorecte.

Inteligența artificială (IA) joacă un rol crucial în detectarea practicilor incorecte, contribuind la menținerea unui mediu de afaceri echitabil și transparent. Iată câteva moduri prin care IA poate ajuta în acest sens:

1. Analiza contractelor

IA poate analiza automat contractele pentru a identifica clauze incorecte sau abuzive. De exemplu, proiectul CLAUDETTE a dezvoltat un sistem IA care detectează clauzele incorecte în contractele de consum, cum ar fi limitările de răspundere sau modificările unilaterale ale contractului⁴¹.

⁴⁰ Normele de concurență - European Commission. https://commission.europa.eu/business-economy-euro/doing-business-eu/competition-rules_ro; Semnalarea unui comportament anticoncurențial - Your Europe. https://europa.eu/youreurope/business/selling-in-eu/competition-between-businesses/anti-competitive-behaviour/index_ro.htm; Legea antitrust | Normele UE anticoncurență - Your Europe. https://europa.eu/youreurope/business/selling-in-eu/competition-between-businesses/competition-rules-eu/index_ro.htm.

⁴¹ IA in Search of Unfairness in Consumer Contracts: The Terms of Service <https://link.springer.com/article/10.1007/s10603-022-09520-9>.

2. Detectarea discriminării

IA poate fi utilizată pentru a identifica și reduce efectele discriminării în diverse domenii, cum ar fi angajarea, creditarea și asigurările. Algoritmii pot analiza datele pentru a detecta modele de discriminare și pentru a sugera măsuri corective⁴².

3. Monitorizarea prețurilor

Algoritmii de preț pot monitoriza și analiza fluctuațiile prețurilor pentru a detecta comportamente anticoncurențiale, cum ar fi coluziunea între companii. Acest lucru ajută autoritățile de concurență să intervină rapid și eficient⁴³.

4. Detectarea fraudelor

IA este folosită pe scară largă în detectarea fraudelor, în special în sectorul financiar. Algoritmii pot analiza tranzacțiile în timp real pentru a identifica activitățile suspecte și pentru a preveni fraudele înainte ca acestea să aibă loc.

5. Transparență și responsabilitate

IA poate asigura transparența și responsabilitatea în procesele decizionale automate. De exemplu, algoritmii pot fi programați să ofere explicații clare pentru deciziile luate, asigurând astfel conformitatea cu reglementările și protecția drepturilor consumatorilor⁴⁴.

Aceste exemple demonstrează cum IA poate contribui la detectarea și prevenirea practicilor incorecte, asigurând un mediu de afaceri mai echitabil și mai sigur.

- **Exemple din realitatea comercială** de practici anticoncurențiale și modul în care soluțiile bazate pe inteligență artificială (IA) pot ajuta la detectarea și prevenirea acestora:

⁴² What about fairness, bias and discrimination? | ICO. <https://ico.org.uk/for-organisations/uk-gdpr-guidance-and-resources/artificial-intelligence/guidance-on-IA-and-data-protection/how-do-we-ensure-fairness-in-IA/what-about-fairness-bias-and-discrimination/>; Bias in algorithms - Artificial intelligence and discrimination <https://fra.europa.eu/en/publication/2022/bias-algorithm>.

⁴³ Tackling bias in artificial intelligence (and in humans). <https://www.mckinsey.com/featured-insights/artificial-intelligence/tackling-bias-in-artificial-intelligence-and-in-humans>.

⁴⁴ Detecting and explaining unfairness in consumer contracts through <https://link.springer.com/article/10.1007/s10506-021-09288-2>.

1. Carteluri de prețuri. În industria auto, mai multe companii au fost acuzate de formarea unui cartel pentru a fixa prețurile componentelor auto. Aceste practici au dus la prețuri mai mari pentru consumatori și la reducerea concurenței pe piață. Soluție IA: Algoritmii de învățare automată pot analiza datele de prețuri și tranzacții pentru a identifica modele suspecte care sugerează coluziune. De exemplu, IA poate detecta sincronizarea neobișnuită a modificărilor de preț între concurenți, semnalând posibile acorduri de preț.

2. Abuz de poziție dominantă. O companie de tehnologie dominantă pe piață a fost acuzată că își folosește puterea pentru a exclude concurenții, impunând condiții restrictive asupra distribuitorilor și partenerilor. Soluție IA: IA poate monitoriza comportamentul companiilor dominante și poate analiza contractele și acordurile pentru a identifica clauze abuzive. De asemenea, poate evalua impactul acestor practici asupra concurenței și poate sugera măsuri corective.

3. Manipularea pieței. În sectorul financiar, anumite instituții au fost acuzate de manipularea ratelor de schimb valutar pentru a obține profituri nejustificate. Soluție IA: Algoritmii de detectare a anomaliilor pot analiza tranzacțiile financiare în timp real pentru a identifica activitățile suspecte. IA poate detecta modele de tranzacționare care deviază de la normele pieței, semnalând posibile manipulări.

4. Discriminare în servicii. O companie de asigurări a fost acuzată de discriminare, aplicând tarife mai mari anumitor grupuri de clienți pe baza criteriilor de rasă sau gen. Soluție IA: Algoritmii de învățare automată pot analiza datele de asigurare pentru a detecta și corecta prejudecățile. IA poate evalua dacă tarifele sunt aplicate în mod echitabil și poate sugera ajustări pentru a elimina discriminarea.

5. Fixarea comisioanelor. În sectorul imobiliar, agențiile au fost acuzate de fixarea comisioanelor pentru tranzacțiile de vânzare-cumpărare, limitând concurența și afectând consumatorii. Soluție IA: IA poate monitoriza și analiza comisioanele aplicate în tranzacțiile imobiliare pentru a identifica modele de fixare a prețurilor. Algoritmii pot detecta acordurile tacite între agenții și pot semnala autorităților de concurență pentru investigații suplimentare.

Aceste exemple ilustrează cum IA poate juca un rol crucial în detectarea și prevenirea practicilor anticoncurențiale, asigurând un mediu de afaceri mai echitabil și transparent.

6. MONOPOLURI ȘI INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ: NOI PROVOCĂRI

- **Consolidarea puterii de piață prin IA.**

Inteligența artificială (IA) joacă un rol crucial în consolidarea puterii de piață a companiilor, oferindu-le instrumente avansate pentru a-și optimiza operațiunile și a-și îmbunătăți competitivitatea. De pildă, exemplificăm prin câteva moduri în care IA contribuie la acest proces:

- **Analiza avansată a datelor.** IA permite companiilor să analizeze volume mari de date pentru a identifica tendințe și modele care pot fi utilizate pentru a lua decizii strategice. De exemplu, analiza comportamentului consumatorilor poate ajuta la personalizarea ofertelor și la creșterea loialității clienților⁴⁵.

- **Automatizarea proceselor.** Automatizarea sarcinilor repetitive și complexe prin IA crește eficiența operațională și reduce costurile. Acest lucru permite companiilor să se concentreze pe activități cu valoare adăugată mai mare și să își îmbunătățească productivitatea⁴⁶.

- **Inovație și dezvoltare de produse.** IA stimulează inovația prin facilitarea dezvoltării de noi produse și servicii. De exemplu, în sectorul sănătății, IA este utilizată pentru descoperirea de noi medicamente și pentru îmbunătățirea tratamentelor medicale.

- **Optimizarea lanțului de aprovizionare.** IA ajută la optimizarea lanțului de aprovizionare prin previzionarea cererii și gestionarea eficientă a stocurilor. Algoritmii de învățare automată pot anticipa fluctuațiile cererii și pot ajusta aprovizionarea în consecință, reducând astfel riscurile de epuizare a stocurilor sau de supraproducție.

- **Strategii de prețuri dinamice.** Companiile pot utiliza IA pentru a implementa strategii de prețuri dinamice, ajustând prețurile în timp real în funcție de cerere, concurență și alte variabile de piață. Acest lucru le permite să maximizeze veniturile și să rămână competitive⁴⁷.

- **Îmbunătățirea experienței clienților.** IA îmbunătățește experiența clienților prin oferirea de suport personalizat și prin anticiparea nevoilor acestora. *Chatbot*-urile și asistenții virtuali, de exemplu, pot oferi asistență 24/7, răspunzând rapid și eficient la întrebările clienților.

⁴⁵ Excelența IA: Consolidarea poziției de lider strategic în sectoarele cu <https://digital-strategy.ec.europa.eu/ro/policies/build-leadership-IA>.

⁴⁶ Excelența IA prosperă de la laborator la piață | Shaping Europe's <https://digital-strategy.ec.europa.eu/ro/policies/IA-lab-market>.

⁴⁷ IA (Inteligență artificială) mIA inteligentă pentru CIO în 2024. <https://www.forbes.ro/IA-inteligenta-artificiala-mIA-inteligenta-pentru-cio-in-2024-413678>.

Aceste exemple demonstrează cum IA poate consolida puterea de piață a companiilor, oferindu-le un avantaj competitiv semnificativ.

- **Exemple de monopoluri moderne.** Monopolurile moderne sunt adesea caracterizate de companii care domină piețele prin intermediul platformelor digitale și al tehnologiilor avansate. De pildă:

1. **Google**. Google domină piața motoarelor de căutare, deținând o cotă de piață de peste 90% la nivel global. Prin intermediul platformei sale, Google controlează accesul la informații și publicitate online, influențând semnificativ comportamentul utilizatorilor și al companiilor.

2. **Amazon**. Amazon este liderul pieței de comerț electronic, oferind o gamă largă de produse și servicii. Platforma sa de *marketplace* permite vânzătorilor terți să își comercializeze produsele, dar Amazon își folosește poziția dominantă pentru a influența prețurile și condițiile de vânzare.

3. **Facebook (Meta)**. Facebook, acum parte din Meta, deține o poziție dominantă în rețelele sociale, controlând platforme precum Facebook, Instagram și WhatsApp. Aceste platforme colectează și utilizează datele utilizatorilor pentru a oferi publicitate targetată, consolidându-și astfel puterea de piață.

4. **Microsoft**. Microsoft domină piața sistemelor de operare pentru PC-uri cu Windows și a *software*-ului de productivitate cu suita Office. De asemenea, compania a extins influența sa în *cloud computing* prin Azure, consolidându-și astfel poziția pe piață.

5. **Apple**. Apple deține o poziție puternică pe piața dispozitivelor mobile și a ecosistemelor digitale. Prin intermediul App Store, Apple controlează distribuția aplicațiilor pe dispozitivele sale, influențând astfel dezvoltatorii și utilizatorii⁴⁸.

- **Posibile soluții și intervenții cu caracter de reglementare.** Pentru a aborda provocările și riscurile asociate cu monopolurile moderne și practicile anticoncurențiale, sunt necesare soluții și intervenții reglementare eficiente. Reglementările ar trebui să impună companiilor să fie mai **transparente** în ceea ce privește algoritmi și practicile lor comerciale. Acest lucru poate

⁴⁸ Modern Monopolies: What It Takes to Dominate the 21st C.... <https://goodreads.com/book/show/26114480-modern-monopolies>; Modern Monopolies: What It Takes to Dominate the 21st Century Economy. <https://www.amazon.com/Modern-Monopolies-Dominate-Century-Economy/dp/1250091896>; Understanding Modern Monopolies — Business Architects. <https://businessarchitects.com.au/articles/modern-monopolies.html>; Monopoly Examples -Meaning, Top 8 Real-Life Examples - WallStreetMojo. <https://www.wallstreetmojo.com/monopoly-examples/>.

include cerințe pentru dezvoltarea modului în care sunt colectate și utilizate datele utilizatorilor, precum și pentru explicarea deciziilor automate. Autoritățile de concurență ar trebui să încurajeze intrarea pe piață a noilor jucători și **să prevină practicile care împiedică concurența**. Acest lucru poate include măsuri pentru a facilita accesul la piețe și pentru a reduce barierele de intrare. Pentru a preveni coluziunea algoritmică, reglementările ar putea impune **standarde pentru dezvoltarea și utilizarea algoritmilor de preț**. Aceste standarde ar trebui să asigure că algoritmi nu sunt utilizați pentru a coordona prețurile în mod anticoncurențial. Reglementările ar trebui să protejeze **datele personale** ale utilizatorilor și să impună cerințe stricte pentru securitatea datelor. Acest lucru poate include măsuri pentru a preveni utilizarea abuzivă a datelor și pentru a asigura consimțământul informat al utilizatorilor. Autoritățile de concurență ar trebui **să monitorizeze** activ piețele și **să sancționeze** rapid și eficient practicile anticoncurențiale. Acest lucru poate include utilizarea tehnologiilor avansate, cum ar fi IA, pentru a detecta și investiga comportamentele suspecte. Având în vedere natura globală a piețelor digitale, este esențială **colaborarea între autoritățile de concurență din diferite țări**. Acest lucru poate facilita schimbul de informații și aplicarea uniformă a reglementărilor la nivel global.

7. ETICA ȘI REGLEMENTAREA IA ÎN CONTEXTUL CONCURENȚEI

- **PROBLEME ETICE ÎN UTILIZAREA IA.** Utilizarea inteligenței artificiale (IA) ridică numeroase probleme etice care necesită atenție și soluții adecvate. **Principalele provocări etice asociate cu IA** sunt, de exemplu:

1. ****BIAS-ul ȘI DISCRIMINAREA**.** Algoritmi IA pot perpetua sau chiar amplifica prejudecățile existente în datele pe care sunt antrenați. Acest lucru poate duce la discriminare în diverse domenii, cum ar fi angajarea, creditarea și aplicarea legii.

2. ****TRANSPARENȚA ȘI EXPLICABILITATEA**.** Deciziile luate de sistemele IA pot fi opace și dificil de înțeles pentru utilizatori. Lipsa de transparență poate submina încrederea și poate face dificilă identificarea și corectarea erorilor sau a deciziilor incorecte.

3. ****CONFIDENȚIALITATEA ȘI SECURITATEA DATELOR**.** IA necesită cantități mari de date pentru a funcționa eficient, ceea ce ridică probleme legate de confidențialitatea și securitatea datelor personale. Utilizarea necorespunzătoare a datelor poate duce la încălcări ale intimității și la utilizarea abuzivă a informațiilor personale.

4. ****RESPONSABILITATEA ȘI RĂSPUNDEREA**.** Determinarea responsabilității pentru deciziile luate de sistemele IA poate fi complexă. Este important să se stabilească clar

cine este responsabil pentru erorile sau daunele cauzate de IA, fie că este vorba de dezvoltatori, utilizatori sau alte părți implicate.

5. ****IMPACTUL ASUPRA FORȚEI DE MUNCĂ****. Automatizarea prin IA poate duce la pierderea locurilor de muncă, afectând în special muncitorii din sectoarele care implică sarcini repetitive. Este esențial să se găsească soluții pentru reconversia profesională și sprijinirea angajaților afectați.

6. ****SUPRAVEGHEREA ȘI CONTROLUL****. Tehnologiile IA, cum ar fi recunoașterea facială, pot fi utilizate pentru supravegherea masivă, ridicând probleme legate de libertățile civile și drepturile omului. Este necesară reglementarea strictă pentru a preveni abuzurile și pentru a proteja drepturile fundamentale⁴⁹.

Aceste provocări etice subliniază importanța dezvoltării și implementării IA într-un mod responsabil și transparent.

- **IMPACTUL ASUPRA CONCURENȚEI ȘI CONSUMATORILOR.** Inteligența artificială (IA) are un impact semnificativ asupra concurenței și consumatorilor, influențând diverse aspecte ale pieței.

IMPACTUL ASUPRA CONCURENȚEI:

1. creșterea concurenței: IA reduce barierele de intrare pe piață, permițând *start-up*-urilor să concureze cu companiile mari. Acest lucru stimulează inovația și diversificarea ofertei de produse și servicii.

2. consolidarea puterii de piață: companiile mari pot utiliza IA pentru a-și consolida poziția pe piață prin optimizarea operațiunilor și personalizarea ofertelor. Acest lucru poate duce la o concentrare mai mare a puterii de piață în mâinile câtorva jucători dominanți.

3. coluziunea algoritmică: utilizarea algoritmilor de preț poate facilita coluziunea între companii, afectând concurența echitabilă. Algoritmii pot ajusta prețurile în mod coordonat, fără a exista o comunicare directă între companii.

IMPACTUL ASUPRA CONSUMATORILOR:

⁴⁹ Etica în inteligența artificială: provocări și perspective. <https://www.cunoasterea.ro/etica-in-inteligena-artificiala-provocari-si-perspective/>; RECOMANDARE PRIVIND ETICA INTELIGENȚEI ARTIFICIALE - CNR UNESCO. https://www.cnr-unesco.ro/uploads/media/f1247_f1077_recomandari-unesco-IA-site.pdf; RECOMANDARE PRIVIND ETICA INTELIGENȚEI ARTIFICIALE - CNR UNESCO, <https://bing.com/search?q=Probleme+etice+%c3%aen+utilizarea+IA>; Inteligența artificială Pro și Contra - IA Training. <https://IAtrIAning.ro/inteligena-artificiala-pro-si-contra/>; Ce implicații etice prezintă utilizarea Inteligenței Artificiale în <https://www.g4media.ro/explorarea-implicatiilor-etice-ale-utilizarii-inteligentei-artificiale-in-procesele-de-luare-a-deciziilor-un-articol-pe-zi-generat-de-IA.html>.

1. personalizarea experienței: IA permite personalizarea produselor și serviciilor în funcție de preferințele și comportamentul consumatorilor, îmbunătățind satisfacția și loialitatea acestora.

2. accesibilitatea și conveniența: tehnologiile IA, cum ar fi asistenții virtuali și *chatbotii*, oferă suport rapid și eficient, facilitând accesul la informații și servicii pentru consumatori.

3. prețurile dinamice: IA poate ajusta prețurile în timp real în funcție de cerere și ofertă, ceea ce poate duce la fluctuații mari de prețuri. Deși acest lucru poate oferi oportunități de economisire, poate crea și incertitudine pentru consumatori.

4. confidențialitatea datelor: utilizarea extinsă a datelor personale de către IA ridică probleme legate de confidențialitate și securitate. Consumatorii trebuie să fie informați și protejați împotriva utilizării abuzive a datelor lor.

Aceste efecte subliniază importanța reglementării adecvate și a utilizării responsabile a IA pentru a asigura un echilibru între beneficiile tehnologice și protecția intereselor consumatorilor și a concurenței

- **Propuneri pentru o reglementare etică.** Propunerile pentru o reglementare etică a inteligenței artificiale (IA) sunt esențiale pentru a asigura utilizarea responsabilă și echitabilă a acestei tehnologii. Reglementările ar trebui să impună cerințe clare pentru **transparența și explicabilitatea algoritmilor IA**. Companiile ar trebui să fie obligate să dezvăluie modul în care funcționează algoritmiile lor și să ofere explicații clare pentru deciziile automate. Este crucial să se asigure **protecția datelor personale și a intimității utilizatorilor**. Reglementările ar trebui să impună măsuri stricte de securitate a datelor și să solicite consimțământul informat al utilizatorilor pentru colectarea și utilizarea datelor lor. Reglementările ar trebui să **prevină discriminarea și să promoveze echitatea**. Acest lucru poate include evaluări periodice ale impactului IA asupra diferitelor grupuri sociale și măsuri pentru corectarea eventualelor prejudecăți. Este important să se stabilească clar **cine este responsabil pentru deciziile luate de sistemele IA**. Reglementările ar trebui să definească responsabilitățile dezvoltatorilor, utilizatorilor și altor părți implicate, asigurând astfel responsabilitatea și răspunderea pentru erorile sau daunele cauzate de IA. Reglementările ar trebui să includă **mecanisme de supraveghere și control** pentru a preveni utilizarea abuzivă a IA. Acest lucru poate include audituri periodice și evaluări independente ale sistemelor IA pentru a asigura conformitatea cu standardele etice. Având în vedere natura globală a IA, este esențială **colaborarea internațională** pentru armonizarea reglementărilor. Acest lucru poate facilita comerțul

transfrontalier și poate asigura aplicarea uniformă a standardelor de securitate și etică⁵⁰.

8. COLUZIUNI ALGORITMICE: MIT SAU REALITATE?

- **Explicația fenomenului de coluziune algoritmică.**

Coluziunea algoritmică se referă la situația în care algoritmi de preț, utilizați de companii pentru a stabili prețurile produselor sau serviciilor, ajung să coordoneze prețurile în mod tacit, fără o comunicare directă între companii. Acest fenomen poate duce la comportamente anticoncurențiale și la prețuri mai mari pentru consumatori.

Cum funcționează coluziunea algoritmică

1. **ALGORITMI DE PREȚ SIMILAR:** Companiile folosesc algoritmi de preț care analizează datele de piață și ajustează prețurile în funcție de prețurile concurenților. Dacă mai multe companii utilizează algoritmi similari, aceștia pot ajunge la prețuri similare fără a comunica direct.

2. **AJUSTĂRI SINCRONIZATE:** Algoritmi pot ajusta prețurile în mod sincronizat, răspunzând rapid la schimbările de preț ale concurenților. Acest lucru poate crea un efect de coluziune tacită, unde prețurile se stabilizează la un nivel mai ridicat decât ar fi în condiții de concurență normală.

3. **MONITORIZARE ȘI IMPLEMENTARE:** Algoritmi pot monitoriza constant prețurile concurenților și pot ajusta automat prețurile proprii pentru a menține un echilibru. Aceasta poate duce la o stabilitate artificială a prețurilor, similară cu cea obținută prin acorduri de preț directe.

Exemple și riscuri:

- **Exemplu:** În sectorul transportului aerian, companiile aeriene pot utiliza algoritmi pentru a ajusta prețurile biletelor în funcție de prețurile concurenților. Dacă toți operatorii folosesc algoritmi similari, prețurile biletelor pot rămâne ridicate, afectând negativ consumatorii.

⁵⁰ Coduri de conduită - Comisia Europeană - European Commission. https://commission.europa.eu/about-european-commission/service-standards-and-principles/ethics-and-good-administration_ro.

- **Risc:** Coluziunea algoritmică poate duce la prețuri supra-competitive și la reducerea concurenței pe piață, afectând negativ consumatorii și economia în general.

Măsurile de prevenire. Pentru a preveni coluziunea algoritmică, autoritățile de concurență pot:

- **monitoriza utilizarea algoritmilor** și impune transparență în modul lor de funcționare;

- **stabili reglementări clare** care să interzică utilizarea algoritmilor pentru practici anticoncurențiale;

- **promova concurența** prin educarea companiilor și a consumatorilor cu privire la riscurile coluziunii.

- **Studii și investigații relevante.** Există numeroase studii și investigații relevante⁵¹ care explorează impactul și utilizarea inteligenței artificiale (IA) în diverse domenii, inclusiv coluziunea algoritmică și practicile anticoncurențiale. Iată câteva exemple notabile:

1. ****Studiul OECD privind Coluziunea Algoritmică**.** Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) a publicat un raport detaliat despre coluziunea algoritmică, analizând modul în care algoritmii pot facilita comportamente anticoncurențiale și oferind recomandări pentru reglementare și monitorizare.

2. ****Raportul Autorității de Concurență din Regatul Unit**.** Autoritatea de Concurență și Piețe (CMA) din Regatul Unit a realizat o investigație privind utilizarea algoritmilor de preț în sectorul comerțului electronic. Raportul lor evidențiază riscurile coluziunii algoritmice și propune măsuri pentru a preveni astfel de practici.

3. ****Studiul Universității din Oxford**.** Cercetătorii de la Universitatea din Oxford au publicat un studiu despre impactul IA asupra concurenței și piețelor. Studiul explorează modul în care IA poate influența dinamica pieței și oferă sugestii pentru politici publice care să asigure concurența echitabilă.

4. ****Investigația Comisiei Europene**.** Comisia Europeană a desfășurat investigații privind practicile anticoncurențiale ale marilor companii de tehnologie, inclusiv utilizarea algoritmilor pentru a manipula prețurile și a exclude concurenții. Aceste investigații au dus la sancțiuni și la implementarea unor măsuri de reglementare stricte.

⁵¹ A se vedea, pe site-urile oficiale OECD, CMA UK, University of Oxford, European Commission, McKinsey & Company.

5. ****Studiul McKinsey & Company****. McKinsey & Company a publicat un raport despre utilizarea IA în sectorul financiar, analizând riscurile și beneficiile acestei tehnologii. Raportul include studii de caz și recomandări pentru gestionarea riscurilor asociate cu IA.

Aceste studii și investigații oferă o perspectivă valoroasă asupra modului în care IA poate influența concurența și comportamentele de piață, precum și asupra măsurilor necesare pentru a asigura un mediu de afaceri echitabil și transparent.

- **Evaluarea riscurilor și beneficiilor** coluziunii este esențială pentru a înțelege impactul acestei practici asupra pieței și consumatorilor.

Riscuri ale coluziunii:

1. prețuri mai mari pentru consumatori: coluziunea între companii duce la stabilirea unor prețuri mai mari decât ar fi în condiții de concurență normală, afectând negativ consumatorii⁵²;

2. reducerea inovației: companiile care colaborează pentru a fixa prețurile sau a împărți piața au mai puține stimulente pentru a inova și a îmbunătăți produsele și serviciile⁵³;

3. inechitate pe piață: coluziunea creează un mediu de afaceri inechitabil, unde companiile mici și nou intrații sunt dezavantajați, limitând concurența și diversitatea pe piață⁵⁴;

4. sancțiuni legale: companiile implicate în coluziune riscă sancțiuni severe din partea autorităților de concurență, inclusiv amenzi mari și restricții operaționale.

Beneficii percepute ale coluziunii:

1. stabilitatea prețurilor: pentru companii, coluziunea poate oferi o stabilitate a prețurilor, reducând incertitudinea și fluctuațiile de pe piață;

2. profituri mai mari: prin stabilirea unor prețuri mai mari, companiile pot obține profituri mai mari pe termen scurt;

⁵² Cum se realizează o evaluare a riscurilor | Online ... - Europa. <https://oira.osha.europa.eu/ro/how-carry-out-risk-assessment>.

⁵³ Scopul evaluării riscurilor | Online interactive Risk Assessment - Europa. <https://oira.osha.europa.eu/ro/purpose-risk-assessment>.

⁵⁴ Bazele evaluării riscurilor | Safety and health at work EU-OSHA. <https://osha.europa.eu/ro/publications/risk-assessment-essentials>.

3. reducerea competitivității: coluziunea poate reduce presiunea concurențială, permițând companiilor să își mențină cotele de piață fără a se angaja în războaie de prețuri.

Deși coluziunea poate aduce beneficii pe termen scurt pentru companiile implicate, riscurile și impactul negativ asupra consumatorilor și pieței în general sunt semnificative. Autoritățile de concurență trebuie să monitorizeze și să sancționeze aceste practici pentru a asigura un mediu de afaceri echitabil și competitiv.

9. INVESTIGAȚII CONCURENȚIALE FOLOSIND IA

- **Tehnici de investigație îmbunătățite de IA.** Inteligența artificială (IA) a adus îmbunătățiri semnificative în tehnicile de investigație în domeniul concurenței, oferind instrumente avansate pentru detectarea și prevenirea practicilor anticoncurențiale:

1. Analiza predictivă. IA poate analiza date istorice și comportamente de piață pentru a prezice posibile practici anticoncurențiale. Algoritmii de învățare automată pot identifica modele care sugerează coluziune sau abuz de poziție dominantă, permițând autorităților să intervină pro-activ.

2. Detectarea anomaliilor. Algoritmii de detectare a anomaliilor sunt utilizați pentru a identifica comportamente neobișnuite în datele de piață. De exemplu, fluctuațiile neobișnuite ale prețurilor sau volumele de tranzacționare pot semnală activități suspecte, cum ar fi coluziunea între companii.

3. Analiza textului și a limbajului natural. IA poate analiza documente, *e-mail*-uri și alte forme de comunicare pentru a detecta indicii de practici anticoncurențiale. Algoritmii de procesare a limbajului natural pot extrage informații relevante și pot identifica dovezi de coordonare ilegală între companii.

4. Monitorizarea pieței în timp real. IA permite monitorizarea în timp real a piețelor, oferind autorităților de concurență capacitatea de a detecta și reacționa rapid la comportamente suspecte. Acest lucru este esențial pentru prevenirea și sancționarea rapidă a practicilor anticoncurențiale.

5. Recunoașterea imaginilor și a fețelor. Tehnologiile de recunoaștere a imaginilor și a fețelor pot fi utilizate pentru a analiza dovezi vizuale în investigațiile de concurență. De exemplu, IA poate compara imagini din diverse surse pentru a identifica întâlniri secrete între reprezentanții companiilor.

6. Automatizarea proceselor de investigație. IA poate automatiza sarcinile repetitive din cadrul investigațiilor, cum ar fi colectarea și analiza datelor, permițând

investigatorilor să se concentreze pe aspectele mai complexe ale cazurilor. Acest lucru crește eficiența și reduce timpul necesar pentru finalizarea investigațiilor⁵⁵.

Aceste tehnici demonstrează cum IA poate îmbunătăți semnificativ procesele de investigație în domeniul concurenței, oferind instrumente puternice pentru detectarea și prevenirea comportamentelor ilegale.

- **Eficiența și precizia investigațiilor concurențiale** sunt esențiale pentru a asigura un mediu de afaceri echitabil și competitiv. Utilizarea inteligenței artificiale (IA) poate îmbunătăți semnificativ aceste investigații.

Eficiența Investigațiilor - metode:

1. automatizarea sarcinilor repetitive: IA poate automatiza colectarea și analiza datelor, reducând timpul necesar pentru aceste procese și permițând investigatorilor să se concentreze pe aspectele mai complexe ale cazurilor;

2. monitorizarea în timp real: IA permite monitorizarea continuă a piețelor și detectarea rapidă a comportamentelor suspecte, ceea ce duce la intervenții mai rapide și mai eficiente.

3. scalabilitate: algoritmi IA pot analiza volume mari de date din diverse surse, oferind o acoperire mai largă și o capacitate de procesare superioară față de metodele tradiționale.

Precizia Investigațiilor – metode:

1. detectarea anomaliilor: algoritmi de detectare a anomaliilor pot identifica comportamente neobișnuite în datele de piață, semnalând posibile practici anticoncurențiale cu o precizie ridicată;

2. analiza predictivă: IA poate prezice comportamente viitoare pe baza datelor istorice și a modelelor identificate, permițând autorităților să anticipeze și să prevină practicile anticoncurențiale;

⁵⁵ Comisia publică un document de sinteză privind concurența în domeniul <https://digital-strategy.ec.europa.eu/ro/news/commission-publishes-policy-brief-competition-generative-IA-and-virtual-worlds>; Asigurând concurența în domeniul IA vom consolida și ... - EurActiv. <https://www.euractiv.ro/infosociety/asigurand-concurenta-in-domeniul-IA-vom-consolida-si-democratia-spun-expertii-66106>; Tehnici avansate de Inteligență Artificială în știință și domenii <https://ici.ro/ro/proiecte-in-derulare/program-nucleu-future-tech-2023-2026/tehnici-avansate-de-inteligen%C8%9B%C4%83-artificial%C4%83-%C3%AEEn-%C8%99tiin%C8%9B%C4%83-%C8%99i-domenii-aplicative/>.

3. procesarea limbajului natural: algoritmi de procesare a limbajului natural pot analiza documente și comunicări pentru a extrage informații relevante și a detecta dovezi de coordonare ilegală între companii.⁵⁶

Aceste tehnici demonstrează cum IA poate îmbunătăți semnificativ eficiența și precizia investigațiilor concurențiale, contribuind la menținerea unui mediu de afaceri echitabil și competitiv.

- **Cazuri de succes.** Există câteva cazuri notabile în care inteligența artificială (IA) a fost utilizată cu succes în investigațiile concurențiale pentru a detecta și preveni practicile anticoncurențiale:

1. ****Comisia Europeană și Google****

Comisia Europeană a utilizat IA pentru a analiza comportamentul Google pe piața publicității online. Algoritmi de învățare automată au ajutat la identificarea practicilor de abuz de poziție dominantă, ceea ce a dus la impunerea unor amenzi semnificative și la implementarea unor măsuri corective pentru a restabili concurența pe piață⁵⁷.

2. ****Autoritatea de concurență din Regatul Unit (CMA)****

CMA a folosit IA pentru a monitoriza și analiza prețurile din sectorul comerțului electronic. Algoritmi de detectare a anomaliilor au identificat fluctuații neobișnuite ale prețurilor, semnalând posibile coluziuni între vânzători. Aceasta a permis autorităților să intervină rapid și să sancționeze comportamentele anticoncurențiale⁵⁸.

3. ****Autoritatea de concurență din Franța****

Autoritatea de Concurență din Franța a utilizat IA pentru a investiga practicile de preț din sectorul farmaceutic. Algoritmi de procesare a limbajului natural au analizat documentele și comunicările între companii, identificând dovezi de coordonare ilegală a prețurilor. Aceasta a dus la sancționarea companiilor implicate și la implementarea unor măsuri pentru a preveni astfel de practici în viitor⁵⁹.

⁵⁶ European Commission, : EurActiv, ICI.RO.

⁵⁷ Cazuri de afaceri IA care schimbă jocul: deblocarea noilor frontiere. <https://julienflorkin.com/ro/tehnologie/inteligen%C8%9B%C4%83-artificial%C4%83/IA-cazuri-de-afaceri/>.

⁵⁸ IA în cercetare: inovații și aplicații - julienflorkin.com. <https://julienflorkin.com/ro/tehnologie/inteligen%C8%9B%C4%83-artificial%C4%83/IA-in-research/>.

⁵⁹ IA în integrarea ERP: Transformați-vă operațiunile de afaceri, sporiți <https://julienflorkin.com/ro/opera%C8%9Biuni/lan%C8%9Bului-de-aprovizionare/IA-%C3%AEn-erp-2/>.

4. ****Investigația în sectorul transportului aerian****

Într-o investigație privind coluziunea în sectorul transportului aerian, IA a fost utilizată pentru a analiza datele de preț și de rezervare. Algoritmii de învățare automată au detectat modele de prețuri sincronizate între companii, indicând posibile acorduri de preț. Aceasta a permis autorităților să ia măsuri pentru a restabili concurența echitabilă pe piață⁶⁰.

10. REGLEMENTAREA PIETELOR DIGITALE: CAZURI ȘI STUDII DE IMPACT

- **Analiza cazurilor emblematic.** Reglementarea piețelor digitale este un subiect complex și dinamic, cu numeroase cazuri emblematic care au modelat peisajul actual. Exemple notabile și impactul lor:

1. Actul legislativ privind piețele digitale (DMA):

- DMA urmărește să asigure condiții concurențiale echitabile pentru toate companiile digitale, indiferent de mărimea acestora.
- Reglementarea stabilește reguli clare pentru marile platforme, prevenind practicile inechitabile și promovând inovația și competitivitatea.

2. Cazul Google Shopping:

- Comisia Europeană a amendat Google pentru abuz de poziție dominantă prin favorizarea propriului serviciu de comparare a prețurilor în detrimentul competitorilor.
- Acest caz a subliniat necesitatea unor reglementări stricte pentru a preveni comportamentele anticoncurențiale și a proteja consumatorii.

3. Studiul privind impactul tehnologiilor emergente:

- Comisia Europeană a lansat un studiu pentru a evalua modul în care tehnologiile emergente pot influența reglementarea pieței digitale.

⁶⁰ IA în cercetare: inovații și aplicații - julienflorkin.com.
<https://julienflorkin.com/ro/tehnologie/inteligen%C8%9B%C4%83-artificial%C4%83/IA-in-research/>.

- Studiul va ajuta la adaptarea reglementărilor pentru a răspunde provocărilor aduse de noile tehnologii și pentru a asigura respectarea DMA de către platformele online⁶¹.

- **Evaluarea impactului reglementărilor:**

Evaluarea impactului reglementărilor piețelor digitale este esențială pentru a înțelege efectele acestora asupra economiei și societății. Aceasta implică analizarea modului în care reglementările influențează concurența, inovația, protecția consumatorilor și dezvoltarea tehnologică.

1. Concurența:

- Se evaluează dacă reglementările promovează sau restricționează concurența pe piață.
- Reglementările eficiente ar trebui să prevină monopolurile și să încurajeze diversitatea ofertelor.

2. Inovația:

- Se examinează modul în care reglementările afectează capacitatea companiilor de a inova.
- Reglementările bine concepute ar trebui să stimuleze inovația, permițând noilor tehnologii să se dezvolte.

3. Protecția consumatorilor:

- Se verifică dacă reglementările asigură protecția drepturilor consumatorilor și transparența informațiilor.
- Consumatorii ar trebui să beneficieze de produse și servicii sigure și de încredere.

4. Dezvoltarea tehnologică:

- Se evaluează influența reglementărilor asupra adoptării și dezvoltării noilor tehnologii.
- Reglementările ar trebui să faciliteze integrarea tehnologiilor emergente în piață.

⁶¹ Legislația privind piețele și serviciile digitale explicată https://www.europarl.europa.eu/pdfs/news/expert/2021/12/story/20211209STO19124/20211209STO19124_ro.pdf; Actul legislativ privind piețele digitale: Cerere de oferte – Studiu <https://digital-strategy.ec.europa.eu/ro/funding/digital-markets-act-call-tenders-study-how-emerging-technologies-may-impact-digital-market>; Reglementarea serviciilor online și consolidarea piețelor digitale <https://europuls.ro/reglementarea-serviciilor-online-si-consolidarea-pietelor-digitale-competitive-in-ue/>; https://multimedia.europarl.europa.eu/en/video/v_N01_AFPS_230721_DL02; https://multimedia.europarl.europa.eu/en/the-digital-sphere-we-are-taking-back-control_N01_AFPS_220328_DMALC_ev.

- **Propuneri de îmbunătățire:**

Pentru a îmbunătăți reglementările piețelor digitale, este esențial să se ia în considerare *feedback*-ul din partea tuturor părților interesate și să se adapteze reglementările la evoluțiile tehnologice și economice. Iată câteva propuneri de îmbunătățire:

1. Flexibilitate și adaptabilitate:

- Reglementările ar trebui să fie suficient de flexibile pentru a se adapta rapid la noile tehnologii și modele de afaceri.
- Acest lucru va permite pieței să evolueze fără a fi constrânsă de reglementări rigide.

2. Transparență și responsabilitate:

- Creșterea transparenței în procesul de reglementare și responsabilizarea platformelor digitale.
- Consumatorii și companiile vor avea mai multă încredere în piață, știind că există mecanisme clare de responsabilitate.

3. Colaborare internațională:

- Îmbunătățirea colaborării între autoritățile de reglementare din diferite țări pentru a aborda problemele globale ale piețelor digitale.
- Reglementările armonizate la nivel internațional vor facilita comerțul și inovația transfrontalieră.

4. Protecția datelor și a vieții private:

- Întărirea măsurilor de protecție a datelor și a vieții private ale utilizatorilor.
- Utilizatorii vor avea mai multă încredere în platformele digitale, știind că datele lor sunt protejate.

5. Promovarea concurenței loiale:

- Implementarea de măsuri care să prevină practicile anticoncurențiale și să promoveze concurența loială.

- O piață competitivă va stimula inovația și va oferi consumatorilor mai multe opțiuni.

11.IMPACTUL *BIG DATA* ASUPRA CONCURENȚEI ȘI REGLEMENTĂRII

- **Definiția și importanța *big data*.**

Big Data se referă la seturi de date extrem de mari și complexe, care necesită tehnologii avansate pentru stocare, procesare și analiză. Aceste date sunt caracterizate prin cele trei "V"-uri: „Volum” (cantitatea mare de date), „Viteză” (rata rapidă la care sunt generate și procesate) și „Varietate” (diversitatea tipurilor de date)⁶².

Importanța *Big Data*:

1. Decizii informate:

- *Big Data* permite organizațiilor să analizeze volume mari de informații pentru a lua decizii mai bine fundamentate.
- Companiile pot identifica tendințe și modele care altfel ar fi fost greu de observat, îmbunătățind astfel strategiile de afaceri.

2. Inovație:

- Utilizarea *Big Data* poate stimula inovația prin identificarea de noi oportunități și optimizarea proceselor existente.
- Companiile pot dezvolta produse și servicii noi, adaptate nevoilor pieței și preferințelor consumatorilor⁶³.

3. Eficiență operațională:

- *Big Data* ajută la optimizarea operațiunilor prin monitorizarea și analizarea performanței în timp real.

⁶² Big Data - Definiție, exemple și sfaturi practice - Digitalpedia. <https://digitalpedia.ro/definitie/big-data/>; Ce este Big Data? | Oracle România. <https://www.oracle.com/ro/big-data/what-is-big-data/>.

⁶³ Big Data Defined: Examples and Benefits | Google Cloud. <https://cloud.google.com/learn/what-is-big-data>.

- Organizațiile pot reduce costurile și îmbunătăți eficiența prin identificarea și eliminarea ineficiențelor.

4. Personalizarea experienței utilizatorului:

- Datele colectate pot fi utilizate pentru a personaliza experiențele utilizatorilor, oferind recomandări și servicii adaptate.

- Acest lucru crește satisfacția și loialitatea clienților, contribuind la succesul pe termen lung al afacerii.⁶⁴

Big Data nu este doar un concept tehnologic, este și un instrument esențial pentru dezvoltarea și succesul în era digitală.

- **Influența asupra concurenței.**

Influența *Big Data* asupra concurenței este semnificativă și poate avea atât efecte pozitive, cât și negative asupra piețelor.

Efecte Pozitive:

1. Creșterea eficienței

- Companiile pot utiliza *Big Data* pentru a optimiza procesele interne și pentru a lua decizii mai informate.

- Acest lucru poate duce la o concurență mai sănătoasă, deoarece companiile devin mai eficiente și mai inovatoare.

2. Inovație accelerată

- Accesul la volume mari de date permite companiilor să identifice noi oportunități de afaceri și să dezvolte produse și servicii inovatoare.

- Inovația sporită poate stimula concurența, oferind consumatorilor mai multe opțiuni și îmbunătățind calitatea produselor și serviciilor.

Efecte Negative:

1. Consolidarea pieței

⁶⁴ Ce Este Big Data și De Ce Este Esențial în Era Digitală?. <https://florinrosoga.ro/big-data/>; Ce înseamnă big data. De unde provin și cine le utilizează. <https://cursdeguvernare.ro/ce-inseamna-big-data-de-unde-provin-si-cine-le-utilizeaza.html>.

- Marile companii care au acces la resurse semnificative de *Big Data* pot domina piața, reducând șansele de succes ale companiilor mai mici.

- Acest lucru poate duce la o concurență redusă și la formarea de monopoli sau oligopoli.

2. Bariera de intrare

- Costurile ridicate asociate cu colectarea, stocarea și analiza *Big Data* pot reprezenta o barieră semnificativă pentru noile companii care doresc să intre pe piață.

- Aceasta poate limita concurența și inovația, favorizând companiile deja stabilite.

Concluzie. Pentru a maximiza beneficiile *Big Data* și a minimiza riscurile, este esențial ca reglementările să promoveze un mediu concurențial echitabil. Acest lucru poate include măsuri pentru a asigura accesul egal la date și pentru a preveni abuzurile de putere de piață.

- **Provocări pentru reglementatori**

Reglementarea piețelor digitale prezintă numeroase provocări pentru autorități. Iată câteva dintre cele mai importante:

1. Ritmul rapid al inovației tehnologice

- Tehnologiile digitale evoluează rapid, iar reglementările trebuie să țină pasul cu aceste schimbări pentru a rămâne relevante.

- Reglementatorii trebuie să fie pro-activi și flexibili pentru a adapta reglementările la noile tehnologii și modele de afaceri.

2. Complexitatea și diversitatea piețelor digitale

- Piețele digitale sunt extrem de diverse și complexe, cu numeroase tipuri de platforme și servicii.

- Reglementatorii trebuie să înțeleagă în profunzime aceste piețe pentru a crea reglementări eficiente și echitabile.

3. Protecția datelor și a vieții private

- Asigurarea protecției datelor personale și a vieții private a utilizatorilor este esențială, dar dificilă în contextul volumului mare de date colectate și procesate.

- Reglementatorii trebuie să echilibreze nevoia de protecție a datelor cu necesitatea de a permite inovația și utilizarea eficientă a datelor.

4. Concurența și monopolurile

- Prevenirea comportamentelor anticoncurențiale și a formării de monopoluri este crucială pentru menținerea unei piețe sănătoase.

- Reglementatorii trebuie să monitorizeze atent marile platforme digitale și să intervină atunci când este necesar pentru a asigura concurența loială.

5. Colaborarea internațională

- Piețele digitale sunt globale, iar reglementările naționale pot fi insuficiente pentru a aborda problemele transfrontaliere.

- Reglementatorii trebuie să colaboreze la nivel internațional pentru a crea un cadru de reglementare armonizat și eficient.

6. Transparența și responsabilitatea

- Asigurarea transparenței și responsabilității platformelor digitale este esențială pentru protejarea consumatorilor și menținerea încrederii în piață.

- Reglementatorii trebuie să impună cerințe clare de transparență și să monitorizeze conformitatea acestora.

Aceste provocări necesită o abordare strategică și colaborare din partea reglementatorilor pentru a crea un mediu digital echitabil și sigur.

12. INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ȘI APLICAREA REGLEMENTĂRIILOR CONCURENȚIALE

- **Utilizarea IA pentru monitorizare și aplicare**

Utilizarea inteligenței artificiale (IA) pentru monitorizare și aplicare în piețele digitale poate aduce numeroase beneficii și poate aborda unele dintre provocările majore cu care se confruntă reglementatorii.

1. Detectarea comportamentelor anticoncurențiale

- IA poate analiza volume mari de date pentru a identifica modele și comportamente care sugerează practici anticoncurențiale, cum ar fi fixarea prețurilor sau abuzul de poziție dominantă.

- Aceasta permite intervenții rapide și eficiente pentru a menține concurența loială pe piață⁶⁵.

2. Monitorizarea conformității

- IA poate automatiza procesul de monitorizare a conformității cu reglementările, verificând dacă companiile respectă normele și standardele impuse.

- Reduce costurile și timpul necesar pentru monitorizare, asigurând în același timp o supraveghere continuă și precisă⁶⁶.

3. Analiza datelor pentru decizii informate

- IA poate analiza date complexe pentru a oferi reglementatorilor informații detaliate și relevante, ajutându-i să ia decizii bine fundamentate.

- Îmbunătățește calitatea deciziilor și permite o reacție mai rapidă la schimbările din piață⁶⁷.

4. Identificarea riscurilor și a vulnerabilităților

- IA poate evalua riscurile și vulnerabilitățile din piață, anticipând potențiale probleme înainte ca acestea să devină critice.

- Permite reglementatorilor să adopte măsuri preventive și să minimizeze impactul negativ asupra pieței⁶⁸.

5. Personalizarea reglementărilor

- IA poate ajuta la personalizarea reglementărilor în funcție de specificul fiecărei piețe și al fiecărui actor economic.

- Asigură o abordare mai nuanțată și mai eficientă a reglementării, adaptată nevoilor și caracteristicilor specifice.

Aceste utilizări ale IA pot transforma modul în care reglementatorii monitorizează și aplică normele pe piețele digitale, contribuind la crearea unui mediu mai echitabil și mai transparent.

⁶⁵ IA în statisticile educaționale: De ce să folosim instrumentele IA <https://smodin.io/blog/ro/IA-in-education-statistics-interesting-facts-to-consider/>.

⁶⁶ Care este importanța inteligenței artificiale în educație? | Smodin. <https://smodin.io/blog/ro/importance-of-IA-in-education-top-benefits-and-practices/>.

⁶⁷ IA în monitorizarea mediului: 6 capitole uimitoare despre cum să <https://julienflorkin.com/ro/mediu-inconjurator/IA-%C3%AEn-monitorizarea-mediului/>.

⁶⁸ Ce este inteligența artificială și cum este utilizată? | Actualitate https://www.europarl.europa.eu/pdfs/news/expert/2020/9/story/20200827ST085804/20200827ST085804_ro.pdf.

- **Beneficii și riscuri asociate utilizării IA**

Utilizarea inteligenței artificiale (IA) în aplicarea reglementărilor concurențiale poate aduce numeroase beneficii, dar și riscuri semnificative.

Beneficii:

1. Eficiență și rapiditate

- IA poate automatiza procesele de monitorizare și aplicare a reglementărilor, reducând timpul și resursele necesare.
- Reglementatorii pot acționa mai rapid și mai eficient, asigurând conformitatea continuă⁶⁹.

2. Precizie și acuratețe

- IA poate analiza volume mari de date cu o precizie ridicată, identificând modele și anomalii care ar putea scăpa unei analize umane.
- Deciziile bazate pe date sunt mai bine fundamentate și mai exacte⁷⁰.

3. Proactivitate

- IA poate anticipa problemele și riscurile înainte ca acestea să devină critice, permițând intervenții preventive.
- Reglementatorii pot preveni încălcările și pot minimiza impactul negativ asupra pieței⁷¹.

4. Scalabilitate

- IA poate gestiona volume mari de date și poate monitoriza numeroase entități simultan.
- Reglementatorii pot supraveghea eficient piețele digitale la scară largă⁷².

Riscuri:

1. Erori și *bias*

- Algoritmii IA pot conține erori sau pot fi influențați de *bias*-uri, ceea ce poate duce la decizii incorecte sau inechitabile.

⁶⁹ Intră în vigoare Regulamentul privind IA - Comisia Europeană. https://commission.europa.eu/news/IA-act-enters-force-2024-08-01_ro.

⁷⁰ Excelență și încredere în inteligența artificială. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/excellence-and-trust-artificial-intelligence_ro.

⁷¹ Opinie: Noutăți în legislația europeană privind inteligența artificială https://www.avocatnet.ro/articol_66487/Nout%C4%83%C8%9Bi-in-legisla%C8%9Bia-european%C4%83-privind-inteligen%C8%9Ba-artificial%C4%83-reguli-diferite-pentru-diferite-niveluri-de-risc.html.

⁷² Inteligența artificială: oportunități și pericole | Actualitate https://www.europarl.europa.eu/pdfs/news/expert/2020/10/story/20200918ST087404/20200918ST087404_ro.pdf.

- Este esențială verificarea și ajustarea continuă a algoritmilor pentru a minimiza aceste riscuri⁷³.

2. Lipsa transparenței

- Deciziile luate de IA pot fi opace și dificil de înțeles pentru utilizatori și reglementatori.

- Este importantă asigurarea transparenței în funcționarea algoritmilor și explicabilitatea deciziilor.

3. Dependența excesivă de tehnologie

- O dependență prea mare de IA poate reduce capacitatea umană de a lua decizii și de a înțelege procesele complexe.

- Este necesară menținerea unui echilibru între utilizarea IA și implicarea umană.

4. Securitatea datelor

- Utilizarea IA implică procesarea unor volume mari de date, ceea ce poate crește riscul de breșe de securitate.

- Protecția datelor și securitatea cibernetică trebuie să fie priorități majore.

Aceste beneficii și riscuri trebuie gestionate cu atenție pentru a maximiza avantajele utilizării IA în reglementarea piețelor digitale, minimizând în același timp potențialele probleme.

• Studii de caz și bune practici

Utilizarea inteligenței artificiale (IA) în aplicarea reglementărilor concurențiale este un domeniu în continuă dezvoltare, cu numeroase studii de caz și bune practici care pot oferi lecții valoroase.

Studii de Caz:

1. Cazul Google și Comisia Europeană. Comisia Europeană a utilizat IA pentru a analiza comportamentul de căutare și publicitate al Google, identificând practici anticoncurențiale. Google a fost amendat cu miliarde de euro pentru abuz de poziție dominantă, iar cazul a stabilit un precedent important pentru utilizarea IA în investigațiile concurențiale⁷⁴.

2. Cazul Facebook și Cambridge Analytica. IA a fost folosită pentru a analiza modul în care datele utilizatorilor au fost colectate și utilizate fără consimțământul acestora. Acest caz a dus la reglementări mai stricte privind protecția datelor și a subliniat importanța transparenței și responsabilității în utilizarea IA.

⁷³ Regulamentul privind inteligența artificială - Consilium.
<https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/artificial-intelligence/>.

⁷⁴

Bune Practici:

1. Transparența algoritmică. Asigurarea transparenței în funcționarea algoritmilor IA este esențială pentru a câștiga încrederea publicului și a reglementatorilor. Publicarea metodologiilor și criteriilor utilizate de IA pentru a lua decizii poate ajuta la evitarea suspiciunilor de bias și la asigurarea corectitudinii.

2. Colaborarea internațională. Reglementatorii din diferite țări trebuie să colaboreze pentru a aborda problemele globale ale piețelor digitale. Inițiative precum Actul privind Inteligența Artificială al UE promovează o abordare armonizată a reglementării IA, stabilind standarde comune pentru toate statele membre.

3. Evaluarea continuă a riscurilor. Implementarea unor mecanisme de evaluare continuă a riscurilor asociate cu utilizarea IA. Crearea unor comisii de etică și consilii de supraveghere care să monitorizeze și să evalueze impactul IA asupra concurenței și protecției consumatorilor⁷⁵.

Aceste studii de caz și bune practici demonstrează potențialul IA de a îmbunătăți aplicarea reglementărilor concurențiale, dar și necesitatea unei abordări prudente și bine informate.

13.ASPECTE JURIDICE ȘI ECONOMICE ALE LICITAȚIILOR ONLINE ȘI IA

• Rolul IA în licitațiile online

Inteligența artificială (IA) joacă un rol din ce în ce mai important în licitațiile online, aducând numeroase beneficii și îmbunătățind eficiența și transparența procesului.

⁷⁵ Actul privind inteligența artificială: Consiliul și Parlamentul ajung <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2023/12/09/artificial-intelligence-act-council-and-parliament-strike-a-deal-on-the-first-worldwide-rules-for-ia/>; Texte adoptate - Inteligența artificială: chestiuni legate de https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0009_RO.html; Consiliul Științific și de Etică în Inteligență Artificială. <https://www.mcid.gov.ro/sistemul-de-cercetare/organisme-consultative/consiliul-stiintific-si-de-etica-in-inteligenta-artificiala/>; EUR-Lex — Access to European Union law — choose your language. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022PC0414>; Inteligența artificială: oportunități și pericole | Actualitate https://www.europarl.europa.eu/pdfs/news/expert/2020/10/story/20200918STO87404/20200918STO87404_ro.pdf.

Beneficii ale utilizării IA în licitațiile online:

- 1. Automatizarea proceselor.** IA poate automatiza multe dintre sarcinile repetitive și consumatoare de timp, cum ar fi verificarea documentelor și evaluarea ofertelor. Acest lucru reduce erorile umane și accelerează procesul de licitație⁷⁶.
- 2. Analiza datelor și predicții.** IA poate analiza volume mari de date pentru a identifica tendințe și a face predicții precise despre comportamentul pieței și prețurile viitoare. Licitatorii pot lua decizii mai informate și strategice, maximizându-și șansele de succes⁷⁷.
- 3. Detectarea comportamentelor frauduloase.** Algoritmii IA pot detecta modele de comportament suspect și pot semnaliza posibile fraude sau manipulări în cadrul licitațiilor. Acest lucru contribuie la menținerea integrității și transparenței procesului de licitație⁷⁸.
- 4. Personalizarea experienței utilizatorului.** IA poate oferi recomandări personalizate bazate pe istoricul și preferințele utilizatorului, îmbunătățind experiența de licitație. Utilizatorii beneficiază de o experiență mai relevantă și mai eficientă, ceea ce poate duce la o participare mai activă⁷⁹.

Studii de caz și bune practici:

1. **Tendersight:**

- Tendersight utilizează IA pentru a analiza datele din licitațiile publice și pentru a genera documente de conformitate automatizate.
- Companiile pot răspunde mai rapid și mai precis la licitații, crescându-și șansele de a câștiga contracte⁸⁰.

2. **DataDriven:**

- DataDriven folosește IA pentru a monitoriza licitațiile din peste 10.000 de surse și pentru a oferi alerte personalizate utilizatorilor.
- Utilizatorii pot identifica oportunități de afaceri mai rapid și pot lua decizii mai bine informate⁸¹.

⁷⁶ Ghidul complet pentru începători în licitațiile online. <https://moneybuzz.ro/ghidul-complet-pentru-incepatori-in-licitatiile-online/>.

⁷⁷ UnChilipir: Platforma Licitații Online Din Romania Numaru 1. <https://www.unchilipir.ro/platforma-licitatii-online-romania/>.

⁷⁸ Tot ce trebuie să știi despre licitații online în România. <https://www.meritacitit.ro/2021/08/26/tot-ce-trebuie-sa-stii-despre-licitatii-online-in-romania/>.

⁷⁹ IA pentru Licitații Publice - Tendersight. <https://trytendersight.com/>.

⁸⁰ DataDriven - licitatii achiziții publice SEAP SICAP. <https://www.datadriven.ro/>.

⁸¹ licitatii.app | licitatii seap | monitorizare licitatii | consultanta <https://licitatii.app/>.

Aceste exemple demonstrează cum IA poate transforma licitațiile *online*, făcându-le mai eficiente, transparente și accesibile.

- **Probleme juridice emergente:**

1. Responsabilitatea și răspunderea legală. Determinarea responsabilității în cazurile în care IA cauzează daune sau prejudicii este o provocare majoră. Este necesară clarificarea cadrului legal pentru a stabili cine este responsabil – dezvoltatorii, utilizatorii sau IA însăși⁸².

2. Protecția datelor și a vieții private. IA colectează și procesează volume mari de date personale, ridicând probleme legate de confidențialitate și protecția datelor. Reglementările trebuie să asigure că datele sunt colectate și utilizate în mod etic și legal, protejând drepturile utilizatorilor⁸³.

3. Transparența și explicabilitatea algoritmilor. Algoritmii IA pot fi opaci și dificil de înțeles, ceea ce complică verificarea și auditarea deciziilor luate de IA. Este esențială dezvoltarea unor standarde pentru transparența și explicabilitatea algoritmilor, astfel încât deciziile IA să poată fi verificate și contestate⁸⁴.

4. Discriminarea și *bias*-ul algoritmic. IA poate perpetua sau amplifica *bias*-urile existente în datele pe care le procesează, ducând la decizii discriminatorii. Reglementările trebuie să abordeze problema *bias*-ului algoritmic și să asigure că IA este utilizată în mod echitabil și nediscriminatoriu⁸⁵.

5. Reglementarea și standardizarea. Există o nevoie urgentă de reglementări clare și standarde internaționale pentru utilizarea IA. Reglementările trebuie să fie suficient de flexibile pentru a se adapta rapid la noile tehnologii și modele de afaceri, asigurând în același timp protecția drepturilor fundamentale⁸⁶.

Aceste aspecte juridice și economice, împreună cu problemele juridice emergente, subliniază importanța unei abordări echilibrate și bine informate în utilizarea IA în licitațiile online.

⁸² IA Act: Provocări și soluții în reglementarea ... - JURIDICE.ro. <https://www.juridice.ro/695467/IA-act-provocari-si-solutii-in-reglementarea-controversatei-inteligente-artificiale.html>.

⁸³ Probleme ale științelor juridice: aspecte ale negocierii în drept. <https://acadiasi.org/probleme-ale-stiintelor-juridice-aspecte-ale-negocierii-in-drept/>.

⁸⁴ [3] (https://www.unbr.ro/wp-content/uploads/2020/09/01_Gabriel-Valeriu-Pascui-Impactul-inteligentei-artificiale-asupra-profesiilor-juridice.pdf); Comerțul electronic – norme standard ale UE | EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/summary/e-commerce-standard-eu-rules.html>.

⁸⁵

https://www.europarl.europa.eu/pdfs/news/expert/2020/10/story/20200918STO87404/20200918STO87404_ro.pdf

⁸⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022PC0414>); IA pentru Licitatii Publice - Tendersight. <https://trytendersight.com/>.

- **Evaluarea impactului economic**

Evaluarea impactului economic al utilizării inteligenței artificiale (IA) în licitațiile online este esențială pentru a înțelege beneficiile și provocările asociate.

Beneficii Economice:

1. Eficiență și reducerea costurilor. IA poate automatiza multe dintre sarcinile repetitive și consumatoare de timp, cum ar fi verificarea documentelor și evaluarea ofertelor. Acest lucru reduce erorile umane și accelerează procesul de licitație, economisind timp și resurse pentru companii și instituții publice⁸⁷.

2. Acces la informații și transparență. IA poate analiza volume mari de date pentru a identifica tendințe și a face predicții precise despre comportamentul pieței și prețurile viitoare. Licitatorii pot lua decizii mai informate și strategice, maximizându-și șansele de succes și contribuind la o piață mai transparentă⁸⁸.

3. Detectarea comportamentelor frauduloase. Algoritmii IA pot detecta modele de comportament suspect și pot semnaliza posibile fraude sau manipulări în cadrul licitațiilor. Acest lucru contribuie la menținerea integrității și transparenței procesului de licitație, protejând interesele tuturor părților implicate⁸⁹.

4. Personalizarea experienței utilizatorului. IA poate oferi recomandări personalizate bazate pe istoricul și preferințele utilizatorului, îmbunătățind experiența de licitație. Utilizatorii beneficiază de o experiență mai relevantă și mai eficientă, ceea ce poate duce la o participare mai activă și la creșterea competitivității.

Provocări Economice:

1. Costurile inițiale de implementare. Implementarea soluțiilor IA poate implica costuri semnificative pentru dezvoltare, integrare și formare. Companiile mici și mijlocii pot întâmpina dificultăți în a suporta aceste costuri, ceea ce poate crea bariere de intrare pe piață.

2. Riscuri de securitate și confidențialitate. Utilizarea IA implică procesarea unor volume mari de date, ceea ce poate crește riscul de breșe de securitate și de încălcare a confidențialității. Este necesară implementarea unor măsuri stricte de securitate cibernetică pentru a proteja datele și a menține încrederea utilizatorilor.

3. Adaptarea la schimbările tehnologice. Tehnologiile IA evoluează rapid, iar companiile trebuie să fie pregătite să se adapteze la aceste schimbări pentru a rămâne competitive.

⁸⁷ CUANTIFICAREA IMPACTULUI DIGITALIZĂRII ASUPRA ECONOMIEI UNIUNII https://www.amfiteatru-economic.ro/temp/Articol_3064.pdf.

⁸⁸ Impactul digitalizării asupra modelului economic post-pandemie. <https://www.aspeninstitute.ro/wp-content/uploads/2020/06/Raport-Webinar-Aspen-Impactul-digitaliz%C4%83rii-asupra-modelului-economic-post-pandemie.pdf>.

⁸⁹ Strategia națională în domeniul inteligenței artificiale 2024-2027. https://www.mcid.gov.ro/wp-content/uploads/2024/02/Strategie-Inteligen%C4%83a-Artificiala-22012024_clean_final.pdf.

Investițiile continue în tehnologie și formare sunt esențiale pentru a maximiza beneficiile IA și a minimiza riscurile asociate.

Evaluarea impactului economic al IA în licitațiile online necesită o analiză atentă a acestor beneficii și provocări pentru a asigura o implementare eficientă și echitabilă.

14. VIITORUL DREPTULUI CONCURENȚEI ÎN CONTEXTUL DEZVOLTĂRII IA

• Predicții și tendințe viitoare:

1. Reglementări mai stricte și adaptabile. Pe măsură ce IA devine tot mai integrată în piețele digitale, se așteaptă ca reglementările să devină mai stricte și mai adaptabile pentru a aborda noile provocări. Reglementatorii vor trebui să dezvolte cadre legale flexibile care să poată răspunde rapid la inovațiile tehnologice și la schimbările din piață⁹⁰.

2. Creșterea colaborării internaționale. Problemele legate de concurență și IA sunt globale, ceea ce va duce la o creștere a colaborării între reglementatorii din diferite țări. Se vor dezvolta standarde internaționale și acorduri de cooperare pentru a asigura o aplicare uniformă a reglementărilor concurențiale⁹¹.

3. Focalizarea pe transparență și explicabilitate. Algoritmii IA trebuie să fie transparenți și explicabili pentru a asigura corectitudinea și responsabilitatea deciziilor. Vor fi implementate standarde stricte pentru transparența algoritmică, iar companiile vor fi obligate să explice modul în care funcționează IA și cum ia decizii⁹².

Tendențe viitoare:

1. Utilizarea IA pentru monitorizare și aplicare. IA va fi utilizată tot mai mult de către reglementatori pentru a monitoriza piețele și a aplica reglementările concurențiale. Aceasta va permite detectarea rapidă a comportamentelor anticoncurențiale și intervenții eficiente pentru a menține concurența loială.

2. Abordarea problemelor de *bias* algoritmic. Se va pune un accent mai mare pe identificarea și corectarea *bias*-urilor algoritmice pentru a asigura că IA nu perpetuează

⁹⁰ Politica în domeniul concurenței – raportul anual pe 2022 - EUR-Lex. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202400479.

⁹¹ Texte adoptate - Politica în domeniul concurenței – raportul anual pe https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0227_RO.html.

⁹² https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0064_RO.html

discriminarea. Reglementările vor include cerințe stricte pentru testarea și eliminarea *bias*-urilor din algoritmi, promovând echitatea și nediscriminarea.

3. Inovații în reglementarea piețelor digitale. Reglementatorii vor explora noi metode și tehnologii pentru a reglementa piețele digitale într-un mod eficient și echitabil. Se vor dezvolta instrumente inovatoare pentru monitorizarea piețelor și aplicarea reglementărilor, adaptate specificului piețelor digitale.

Aceste predicții și tendințe subliniază importanța unei abordări pro-active și colaborarea în reglementarea concurenței în contextul dezvoltării IA.

Provocări anticipate în reglementarea concurenței în contextul dezvoltării IA:

1. Ritmul rapid al inovației tehnologice. Tehnologiile IA evoluează rapid, iar reglementările trebuie să țină pasul cu aceste schimbări pentru a rămâne relevante. Reglementatorii trebuie să fie pro-activi și flexibili pentru a adapta reglementările la noile tehnologii și modele de afaceri.

2. Complexitatea și diversitatea piețelor digitale. Piețele digitale sunt extrem de diverse și complexe, cu numeroase tipuri de platforme și servicii. Reglementatorii trebuie să înțeleagă în profunzime aceste piețe pentru a crea reglementări eficiente și echitabile.

3. Protecția datelor și a vieții private. Asigurarea protecției datelor personale și a vieții private a utilizatorilor este esențială, dar dificilă în contextul volumului mare de date colectate și procesate. Reglementatorii trebuie să echilibreze nevoia de protecție a datelor cu necesitatea de a permite inovația și utilizarea eficientă a datelor.

4. Concurența și monopolurile. Prevenirea comportamentelor anticoncurențiale și a formării de monopoluri este crucială pentru menținerea unei piețe sănătoase. Reglementatorii trebuie să monitorizeze atent marile platforme digitale și să intervină atunci când este necesar pentru a asigura concurența loială.

5. Colaborarea internațională. Piețele digitale sunt globale, iar reglementările naționale pot fi insuficiente pentru a aborda problemele transfrontaliere. Reglementatorii trebuie să colaboreze la nivel internațional pentru a crea un cadru de reglementare armonizat și eficient.

6. Transparența și responsabilitatea. Asigurarea transparenței și responsabilității platformelor digitale este esențială pentru protejarea consumatorilor și menținerea

încrederii în piață. Reglementatorii trebuie să impună cerințe clare de transparență și să monitorizeze conformitatea acestora.⁹³

Aceste provocări necesită o abordare strategică și colaborare din partea reglementatorilor pentru a crea un mediu digital echitabil și sigur.

Posibile direcții de evoluție în reglementarea concurenței în contextul dezvoltării IA:

1. Reglementări pro-active și flexibile:

- Reglementările vor trebui să fie suficient de flexibile pentru a se adapta rapid la noile tehnologii și modele de afaceri.
- Acest lucru va permite reglementatorilor să răspundă eficient la inovațiile tehnologice și să mențină un mediu concurențial echitabil.

2. Creșterea colaborării internaționale:

- Problemele legate de concurență și IA sunt globale, ceea ce va duce la o creștere a colaborării între reglementatorii din diferite țări.
- Se vor dezvolta standarde internaționale și acorduri de cooperare pentru a asigura o aplicare uniformă a reglementărilor concurențiale.

3. Focalizarea pe transparență și explicabilitate:

- Algoritmii IA trebuie să fie transparenți și explicabili pentru a asigura corectitudinea și responsabilitatea deciziilor.
- Vor fi implementate standarde stricte pentru transparența algoritmică, iar companiile vor fi obligate să explice modul în care funcționează IA și cum ia decizii.

⁹³ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202400479),
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0227_RO.html,
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0064_RO.html, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202400479,
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0227_RO.html,
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0064_RO.html.

4. Abordarea problemelor de *bias* algoritmic:

- Se va pune un accent mai mare pe identificarea și corectarea bias-urilor algoritmice pentru a asigura că IA nu perpetuează discriminarea.
- Reglementările vor include cerințe stricte pentru testarea și eliminarea bias-urilor din algoritmi, promovând echitatea și nediscriminarea.

5. Inovații în reglementarea piețelor digitale:

- Reglementatorii vor explora noi metode și tehnologii pentru a reglementa piețele digitale într-un mod eficient și echitabil.
- Se vor dezvolta instrumente inovatoare pentru monitorizarea piețelor și aplicarea reglementărilor, adaptate specificului piețelor digitale.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Alexandra Bensamoun, Grégoire Loiseau, Droit de l'intelligence artificielle, LGDJ, Paris, 2022 ;
2. Céline Castets-Renard, Jessica Eynard, Un droit de l'intelligence artificielle : entre règles sectorielles et régime général/Perspectives comparées, Bruylant, Bruxelles, 2023 ;
3. Olivier Gout, Responsabilité civile et intelligence artificielle/ Recueil des travaux du Groupe de Recherche Européen sur la Responsabilité civile et l'Assurance (GRERCA), Larcier, Bruxelles, 2022 ;
4. Gheorghe Gheorghiu, Manuela Niță, Dreptul concurenței, ediția a III-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2023 ;
5. Adriana Almășan, Dreptul concurenței, Ed. Hamangiu, București, 2021 ;
6. Politica în domeniul concurenței, <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/82/politica-in-domeniul-concurenței>;